

ทัศนคติต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากบุคคลหลายฝ่าย

ในการจัดทำงานสารนิพนธ์ฉบับนี้บรรลุล่วงวัตถุประสงค์สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความกรุณา และช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์บุริม โอทกานนท์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา ในการดำเนินงานสารนิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดเสมอมา เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขสารนิพนธ์ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเริ่มตั้งแต่ตั้งครรภ์จนถึง 6 ปีและคุณครูระดับปฐมวัยในการสละเวลาให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและข้อมูลในมุมมองของผู้ปกครองและคุณครูเพื่อใช้ประกอบการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่น้องที่อยู่เบื้องหลังในความสำเร็จที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมาตลอดจนเพื่อนร่วมชั้นที่ได้คอยช่วยเหลือและเกื้อหนุนผู้วิจัยด้วยดีเสมอผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและความปรารถนาดีของท่านเป็นอย่างยิ่งจึงกราบขอบพระคุณและขอบคุณไว้ในโอกาสนี้

กุลยา มากคง

ทัศนคติต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
 ATTITUDES FOR CHOOSING THE KINDERGARTEN OF EARLY CHILDHOOD
 CHILDREN'S PARENTS IN BANGKOK METROPOLIS AND IT'S VICINITY

กุลยา มากคง 5750466

กจ.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์: บุริม โอทกานนท์, M.B.A., ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัลลภา ปีดิสันต์,
 Ph.D., ศิริสุข รักถิ่น, Ph.D., กิตติชัย ราชมหา, M.Acc.

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาถึงทัศนคติและ
 ความต้องการของผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
 โดยศึกษาจากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ปกครองที่มีบุตรหลานตั้งแต่ตั้งครรภ์ จนถึงอายุ
 6 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 10 คนและคุณครูระดับปฐมวัยจำนวน 5 คนรวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
 บทความ ข้อมูลในอินเทอร์เน็ต และนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะกับเด็กปฐมวัยที่ถือเป็นวัยทองของชีวิต ระบบการ
 ทำงานของเซลล์สมองกำลังเติบโตอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาทางสมองของเด็กนั้น นอกจากครอบครัวแล้ว โรงเรียนก็ม
 ความสำคัญไม่ต่างกัน เพราะการที่เด็กจะมีพัฒนาการที่ดีได้นั้นก็มาจากการกระตุ้นของสภาพแวดล้อม การเลี้ยงดู การดูแลเอาใจ
 ใส่อย่างใกล้ชิด ก็จะทำให้มีโอกาที่จะได้รับการพัฒนาอย่างครบทุกด้าน เพื่อเป็นการวางรากฐานที่ดีในอนาคตโดยผู้ปกครอง
 และคุณครูปฐมวัยได้ให้แนวคิดเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนเพื่อให้ได้โรงเรียนปฐมวัยที่ดีที่สุดให้กับเด็กๆนั้น เริ่มที่
 หลักสูตรการเรียนการสอนที่ต้องมีความพร้อมและเหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงวัย มีการเพิ่มประสบการณ์ด้วยการเรียนรู้ผ่าน
 กิจกรรมที่หลากหลาย บุคลากรที่มีส่วนสำคัญที่ต้องดูแลเอาใจใส่เด็กอย่างใกล้ชิด เพราะเด็กปฐมวัยยังดูแลตัวเองได้ไม่เต็มที่จึง
 รวมถึงความสะอาดและความปลอดภัยภายในโรงเรียนด้วยที่สำคัญ สุดท้ายสิ่งที่คุณปกครองก็ให้ความสนใจ ก็คือการเดินทางที่ไม่
 ยากให้ไกลไป เพราะจะทำให้เด็กเดินทางเหนื่อย แล้วยังส่งผลให้เด็กเรียนรู้อย่างไม่เต็มศักยภาพอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม สิ่ง
 ขาดไม่ได้เลยในการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลานนั้น คงจะหนีไม่พ้นการเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมกับบุตรหลาน
 เพื่อที่เวลาเด็กไปโรงเรียนแล้วมีความสุข พร้อมทั้งจะรับการพัฒนาอย่างเต็มที่

คำสำคัญ : ทัศนคติ / เด็กปฐมวัย / ผู้ปกครอง

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามในงานวิจัย	3
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความหมายและคำสำคัญ	5
แนวคิดและทฤษฎี	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
แหล่งข้อมูล	39
กรอบแนวคิดการวิจัย	40
กลุ่มเป้าหมาย	40
เครื่องมือที่ใช้วิจัย	41
การออกแบบเครื่องมือ	41
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	44
ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก	44
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	55
สรุปผลการวิจัย	55
อภิปรายผลการวิจัย	56
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	57
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	57
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	62
คำถามงานวิจัย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้ปกครองและคุณครู	63
ประวัติผู้วิจัย	65

สารบัญญภาพ

ภาพ		หน้า
1.1	ภาพแสดงการลงทุนในเด็ก	2
3.1	แสดงกรอบขั้นตอนงานวิจัย	40

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ที่โลกเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ทั้งภาวะแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา การแข่งขันเพื่อการได้มาซึ่งที่ดีที่สุดที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น สำหรับประเทศที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจนั้น การลงทุนทางการเงินกับมนุษย์จึงเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะกับศักยภาพของมนุษย์นั้นสามารถพัฒนาเพื่อให้มีประสิทธิภาพเท่าทันกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนไปยิ่งให้ความสำคัญกับการศึกษามากเท่าไรมนุษย์ก็ยังมีศักยภาพมากขึ้นเท่านั้น เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยซึ่งจะสามารถพัฒนาได้อย่างดีที่สุดเพื่อส่งผลที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ

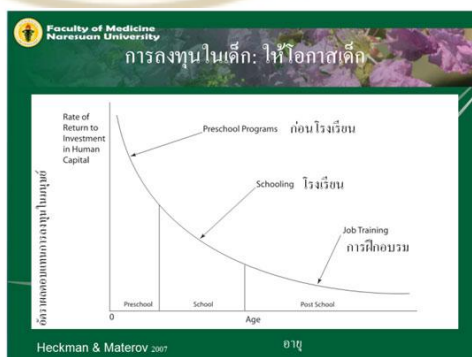
ในโรงเรียนระดับปฐมวัยถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะการศึกษาระดับปฐมวัยหรือระดับก่อนประถมศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กและการที่จะเลือกโรงเรียนให้กับลูกหลานควรเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุดซึ่งถือได้ว่าเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาเด็กให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ของชีวิตและเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคตต่อไปเนื่องจากการเจริญเติบโตของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปีเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจสังคมสติปัญญาและบุคลิกภาพ โดยเป็นช่วงที่เด็กจะมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้านเมื่อยิ่งพิจารณาถึงความสำคัญของการศึกษาระดับปฐมวัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้ที่มีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาเด็กคือพ่อแม่ผู้ปกครองและโรงเรียนระดับปฐมวัยซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กเพราะพ่อแม่คือครูคนแรกของเด็กและเมื่อเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนระดับปฐมวัยแล้วเด็กก็ยังคงต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ไปจนโตหรืออาจจะกล่าวได้ว่าครอบครัวเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเด็กนั่นเองพ่อแม่หรือผู้ปกครองจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (คุชฎีจิรฉัตรมงคล, 2550)

ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 รัฐบาลได้สนับสนุนและส่งเสริมให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้นกล่าวคือพ่อแม่ผู้ปกครองมีสิทธิที่จะได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูเด็กและให้

การศึกษาแก่ลูกหลานดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัวนั้นมีบทบาทสำคัญอย่างมากแต่สภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันและความไม่พร้อมของพ่อแม่ทำให้ครอบครัวไม่สามารถจัดการศึกษาให้ลูกหลานได้ด้วยตนเองดังนั้นการเลือกโรงเรียนให้แก่บุตรนั้นจึงนับได้ว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญมากกระบวนการหนึ่งสำหรับผู้ปกครองข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการเลือกโรงเรียนให้แก่บุตรเพื่อให้บุตรของตนได้รับการศึกษาที่ดีที่สุดโดยการตัดสินใจเลือกแต่ละครั้งนั้นจะประกอบไปด้วยหลายปัจจัยได้แก่ปัจจัยส่วนบุคคลเช่นรายได้อาชีพ การศึกษาที่อยู่อาศัย เป็นต้นนอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่ไม่ขึ้นกับผู้ตัดสินใจได้แก่ปัจจัยทางด้านปัจจัยทางการเรียนการสอนและระดับมาตรฐานของโรงเรียน ปัจจัยทางด้านบุคลากร ปัจจัยทางด้านสื่อการเรียนการสอนอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

ศุภสิทธิ์ พรรณนารุโณทัยได้ให้ความคิดเห็นใน Website อีตราไว้ว่า “สถานการณ์ปัญหาปัจจุบันที่กระทบต่อการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยว่าการดูแลเด็กเล็ก นับเป็นยุคทองของพัฒนาการเรียนรู้เพราะเป็นช่วงเวลาสำคัญที่สมองมีการพัฒนาการสูงสุดที่จะผลต่อสติปัญญา บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์การลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่เด็กเล็กจึงถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด”

เจมส์แฮกแมน (James Heckman, 2008) ระบุว่าการลงทุนในเด็กปฐมวัย จะได้ผลตอบแทนกลับคืนในอนาคตถึง 7 เท่า นั่นคือ หากลงทุน 1 บาท จะได้ผลประโยชน์คืนกลับสู่สังคมถึง 7 บาทโดยพบว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูที่ดีทั้งสารอาหารและการดูแลสุขภาพที่ดีในช่วงแรกของชีวิตจะมีทักษะทางกายภาพ IQ และ EQ ที่ดีกว่าและมีโอกาสที่จะเข้าเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษาสูงกว่าสามารถลดโอกาสการซ้ำชั้นหรือออกกลางคันและมีโอกาสเป็นกำลังแรงงานที่มีคุณภาพ มีรายได้ให้กับครอบครัวในอนาคต

ภาพ1.1 ภาพแสดงการลงทุนในเด็ก

(ที่มา: <http://www.iamchild.org>, 2557)

ช่วงอายุปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาชีวิตของเด็กสมองของเด็กพัฒนาอย่างรวดเร็วเด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะมีทักษะทางกายภาพ ความฉลาดทางด้านสติปัญญา และความฉลาดทางด้านอารมณ์ สูงขึ้นกว่าปกติ และนำไปสู่การมี โอกาสในการเรียนรู้ต่อไปในระดับที่สูงขึ้น และเป็นแรงงานที่มีคุณภาพมีรายได้สูง ส่งผลให้อัตราการ ก่อคดีหรือสร้างปัญหาสังคมลดน้อยลงด้วย(Thomas, 2005)

จากเหตุผลข้างต้นจะเห็นได้ว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญเป็นอย่างมาก การ พัฒนาเด็กในช่วงนี้จะเป็นรากฐานสำคัญ เด็กปฐมวัยควรได้รับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการทุก ด้านอย่างเต็มศักยภาพ เพราะการพัฒนาทักษะด้านต่างๆของมนุษย์จะเกิดขึ้นอย่างเต็มที่ในช่วง ปฐมวัยเท่านั้นด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองจึงเป็นส่วนสำคัญต่อการเลือกโรงเรียนในระดับปฐมวัยให้แก่ บุตรหลานเพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เมื่อโรงเรียนก็เปรียบเสมือนบ้าน หลังที่สอง ผู้ปกครองทุกคนก็มุ่งหวังจะมอบสิ่งที่ดีที่สุดให้แก่บุตรหลานตั้งแต่ระดับปฐมวัยเพื่อเป็น หนทางสู่อนาคต ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงทัศนคติต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ ปกครองเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการเลือกโรงเรียนให้เหมาะสมกับหลานของตัวเอง อีกทั้งยังใช้ เป็นแนวทางให้กับโรงเรียนต่างๆในการออกแบบและพัฒนาให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสอดคล้อง ตามความต้องการของผู้ปกครองมากขึ้น

1.2 คำถามในงานวิจัย

- 1.ความหมายของคำว่าโรงเรียนระดับปฐมวัยที่ดีที่สุดของแต่ละบุคคลคืออะไร
- 2.ทัศนคติต่อการศึกษาของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัย
- 3.สิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวังจากการเลือกโรงเรียนปฐมวัย

1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

- 1.เพื่อศึกษาความหมายของคำว่าโรงเรียนระดับปฐมวัยที่ดีที่สุดในแต่ละบุคคลของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- 2.เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- 3.เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของบุตรหลาน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยที่เหมาะสมกับบุตรหลาน
2. เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

1. สัมภาษณ์ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเริ่มตั้งแต่ตั้งครรภ์ จนถึง 6 ปีและคุณครูระดับปฐมวัย
2. ระยะเวลาในการศึกษาดังแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2559 ถึง เมษายน พ.ศ. 2559
3. พื้นที่ในการศึกษา คือ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ทัศนคติ หมายถึง กระบวนการความคิดภายในจิตใจที่มีต่อโรงเรียนทั้งที่ชอบหรือไม่ชอบ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมกับลูกหลานของตัวเอง

โรงเรียนระดับปฐมวัย หมายถึง สถานที่อบรม ดูแล ครอบคลุมถึงให้การศึกษาเด็กเล็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปีซึ่งโรงเรียนอนุบาลก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนระดับปฐมวัยการศึกษาในโรงเรียนระดับปฐมวัย จะเป็นรูปแบบการศึกษาสำหรับเด็กเล็กเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาการเด็กทั้งทางร่างกาย สติปัญญาและอารมณ์

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง ทักษะคิดต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีคำสำคัญ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความหมายและคำสำคัญ
 - 1.1 ทักษะคิด
 - 1.2 เด็กปฐมวัย
 - 1.3 ผู้ปกครอง
2. แนวคิดและทฤษฎี
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย
 - 2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย
 - 2.3 ปรัชญาการศึกษา
 - 2.4 แนวคิดปฏิบัตินิยมกับการศึกษา (Pragmatism and Education)
 - 2.5 แนวคิดทางการศึกษา
- 3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายและคำสำคัญ

2.1.1 ทักษะคิด

ซูซีพ อ่อน โคนสูง (2522) กล่าวว่า ทักษะคิดคือความพร้อมที่จะตอบสนองหรือแสดงความรู้สึกต่อวัตถุสิ่งของของสัมผัสอื่น ๆ รวมถึงสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งความรู้สึกหรือการตอบสนองดังกล่าวอาจเป็นไปได้ด้วยชอบหรือไม่ชอบก็ได้ ในขณะที่ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) กล่าวว่าทักษะคิดเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดมีคุณลักษณะของการประเมินมีคุณภาพและความเข้มมีความคงทนไม่เปลี่ยนแปลงง่ายมีความหมายแน่นอนและมีลักษณะความสัมพันธ์ที่

ประกอบไปด้วยความรู้ความรู้สึกและประสบการณ์ทำงานซึ่งสอดคล้องกับ สุชา จันทน์เอม (2529) ได้กล่าวว่าทัศนคติเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกตลอดจนท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคลวัตถุสิ่งของหรือสถานการณ์ต่างๆซึ่งเป็นไปในทำนองที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ในขณะที่ ธงชัยสันติวงษ์ (2535) ได้ให้ความหมายไว้ว่าทัศนคติคือคุณลักษณะที่มีความมั่นคงที่ต่อเนื่องในความคิดความรู้สึกและแนวทางในการปฏิบัติของพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือต่อความดีต่อบุคคลและต่อกลุ่มคนเป็นความรู้สึกที่แสดงต่อความประพฤติดต่อบุคคลสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะที่มีความมั่นคงและต่อเนื่องในความรู้สึกต่อสิ่งนั้นหรือบุคคลนั้นๆ ในทางที่ดีส่วนปริยาภรณ์วงศ์ อนุตรโรจน์ (2539) กล่าวว่าทัศนคติเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกที่ชอบหรือไม่ชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆหลังจากได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นๆแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือความรู้สึกในทางบวกเป็นการแสดงออกถึงความพอใจความเห็นด้วยความชอบและให้การสนับสนุนเป็นต้น ความรู้สึกในทางลบเป็นการแสดงออกถึงความไม่พึงพอใจความไม่เห็นด้วยความไม่ชอบและไม่ให้การสนับสนุนเป็นต้นและความรู้สึกที่เป็นกลางคือไม่มีความรู้สึกใดๆ โดยบุคคลจะแสดงออกทางด้านความรู้สึกทางพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือพฤติกรรมภายนอกเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้จากกรกล่าวคำพูดสนับสนุนการแสดงออกทางหน้าตาหรือท่าทางที่บ่งบอกถึงความรู้สึกที่พึงพอใจและพฤติกรรมภายในเป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้ชอบหรือไม่ชอบก็ไม่แสดงออกหรือจะเป็นความรู้สึกกลางๆก็ไม่แสดงออกถ้าเป็นเป็นพฤติกรรมภายใน ซึ่งใกล้เคียงกับ อุดุทธ์จาตุรงค์กุล (2543) กล่าวว่าทัศนคติเกี่ยวข้องกับแสดงออกทางความรู้สึกที่อยู่ภายในเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มในทางใดทางหนึ่งของบุคคลเช่นการแสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบในสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งนี้ก็อาจจะเป็นเพียงแง่คิดของบุคคลหนึ่งๆทั้งแง่คิดและแนวโน้มดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นถึงความคิดซึ่งเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาได้ผ่านไปนานๆเนื่องจากทัศนคติเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายในจิตใจจึงไม่สามารถสังเกตให้เห็นโดยตรงแต่ต้องสังเกตได้จากสิ่งที่พูดหรือแสดงออกด้วยการกระทำในขณะที่ ฮอร์นบี้ (Hornby, 2010) ได้กล่าวไว้ว่าทัศนคติคือ วิถีทางที่บุคคลหรือรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งและวิถีทางที่ประพฤติดต่อกับหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณคิดหรือรู้สึกอย่างไร

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่าทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดทัศนคติเป็นการแสดงออกทางความรู้สึกภายในจิตใจที่สามารถแสดงออกมาทางด้านพฤติกรรมและเป็นความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบรวมถึงความรู้สึกกลางๆทัศนคติจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนมีอยู่ในตัวเองและแสดงออกมาต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลรวมถึงสถานการณ์ต่างๆที่ได้พบเห็นหรือประสบพบเจอด้วยตนเองทัศนคติจึงเป็นตัวตัดสินความรู้สึกภายในจิตใจของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้แสดงออกมาทางด้านพฤติกรรมภายนอกผ่าน

ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ที่มีต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์รวมถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ได้สัมผัสเป็นลักษณะที่มั่นคงและต่อเนื่องต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่บุคคลนั้นได้สัมผัสมาซึ่งแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าบุคคลนั้นรู้สึกอย่างไร

2.1.2 ปฐมวัย

เยาพา เดชะคุปต์ (2542 : 12) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยหมายถึงเด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิ จนถึง 6 ปีซึ่งอยู่ในวัยที่คุณภาพของชีวิตทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กำลังเริ่มต้นพัฒนาอย่างเต็มที่ซึ่งสอดคล้องกับ คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (2546) ได้ให้ความหมาย เด็กปฐมวัยคือเด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิถึง 6 ปีบริบูรณ์ การอบรมและเลี้ยงดูแก่เด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากเด็กวัยนี้ต้องการการเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้านจากบิดามารดาคนรอบข้างและสิ่งแวดล้อมซึ่งจะส่งผลให้เกิดพัฒนาการที่เป็นรากฐานของบุคลิกภาพอุปนิสัยและการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ สมองสติปัญญา ความสามารถ เพราะเด็กในช่วงตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์แม่จนถึง 4 ปีระบบประสาทและสมองจะเจริญเติบโตในอัตราสูงสุด (ประมาณ 80 % ของผู้ใหญ่) ส่วน วัชรีย์ร่วมคิด (2547 : 1) ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยไว้ว่าหมายถึงเด็กที่มีอายุระหว่าง 0 – 6 ขวบเป็นวัยทองของชีวิตเพราะเป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุดโดยเฉพาะระบบประสาทและสมองซึ่งจะเติบโตได้ถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่เป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุดในชีวิตในขณะที่ ถ้าควน คัฒมารศรี (2555) กล่าวว่า เด็กปฐมวัย คือ เด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิถึง 6 ปีบริบูรณ์ การอบรมและเลี้ยงดูแก่เด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเด็กวัยนี้ต้องการการเรียนรู้ การอบรมปลูกฝังสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพในช่วงอายุนี้อจะเป็นรากฐานที่ดี จะให้เขาเติบโตเป็นเยาวชนและพลเมืองที่ดี เติลยวฉลาด คิดเป็น ทำเป็น และมีความสุข เด็กปฐมวัยจะมีชีวิต รอดและเติบโตได้ก็ด้วยการพึ่งพาพ่อแม่ และผู้ใหญ่ที่ช่วยเลี้ยงดู ปกป้องจากอันตราย หากผู้ใหญ่ให้ความรักเอาใจใส่ใกล้ชิด อบรมเลี้ยงดูโดยเข้าใจเด็กพร้อมจะตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่เปลี่ยนไปตามวัยได้อย่างเหมาะสมให้สมดุลกันทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคมแล้ว เด็กจะเติบโตแข็งแรง แจ่มใส มีความมั่นคงทางใจ รู้ภาษา ใฝ่รู้ และใฝ่ดี พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองในขั้นต่อไป ให้เป็นคนเก่งและคนดีอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขและมีประโยชน์

จากความหมายของเด็กปฐมวัยตามด้านบนสรุปได้ว่าเด็กปฐมวัยคือเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปีซึ่งเป็นวัยที่คุณภาพชีวิตของเขาทุกด้านกำลังมีการพัฒนาอย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม เป็นวัยที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพเนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นวัยที่เกิดการเรียนรู้ได้ดีและได้มากที่สุดในชีวิตความสำคัญของเด็กปฐมวัยเนื่องจากช่วงปฐมวัยเป็น

ช่วงที่สำคัญยิ่งของชีวิต เรียกว่าเป็นช่วงเวลาทองเพราะเป็นช่วงที่พัฒนาการทุกด้านเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญาการพัฒนาเด็กในช่วงนี้จะเป็นการวางพื้นฐานทางด้านจิตใจอุปนิสัยและความสมารถที่จะส่งผลต่ออนาคตข้างหน้า

2.1.3 ผู้ปกครอง

ราชบัณฑิตสถาน (2525) ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่หรือบุคคลอื่น อาจจะเป็นญาติมิตรหรือผู้อื่นซึ่งพ่อแม่ไว้วางใจ ที่มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูตลอดจนให้การศึกษาแก่เด็กซึ่งใกล้เคียงกับ พชรสวนแก้ว (2536 : 46-47) กล่าวว่า ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ ญาติ หรือบุคคลที่พ่อแม่ไว้ใจทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองเด็ก ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเมตตาแก่เด็กในขณะที่ วรรณรัตน์ รักวิชัย (2540 : 15-16) กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนให้ป็นเด็กดี ด้วยความรัก ความเอาใจใส่ รวมไปถึงการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทุกๆด้าน เพื่อเด็กจะได้เติบโตและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขส่วนกุลยา ดันติผลาชีวะ (2542 :2) ได้ให้ความหมายว่า ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ พี่ ป้า น้า อา คนรู้จัก หรือคนที่ไม่รู้จักก็ได้ ซึ่งทำหน้าที่ดูแลชีวิตพื้นฐาน แนะนำแนวทาง สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำแก่เด็ก ถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับวรรณุช เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2547 :10) กล่าวว่า ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือบุคคลที่รับเด็กไว้ในความดูแล โดยทำหน้าที่อุปการะเลี้ยงดู รวมถึงผู้ที่รู้จักและไม่รู้จัก โดยทำหน้าที่อุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ให้ความรัก ตลอดจนให้การศึกษาแก่เด็ก

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่นที่มีหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ อบรมสั่งสอน ด้วยความรัก รวมไปถึงให้ประสบการณ์ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในทุกๆด้านและให้การศึกษาแก่เด็ก เพื่อให้เด็กเติบโตในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 แนวคิดและทฤษฎี

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย

ธรรมชาติของเด็กปฐมวัย

สิริมาภิญโญอนันตพงษ์ (2550 : 3)เด็กปฐมวัยหมายถึงเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน

ส่วนธรรมชาติของเด็กปฐมวัยนั้นเป็นสิ่งที่มิใช่และเป็นอยู่ในตัวเด็กติดตัวเด็กมาตั้งแต่ปฏิสนธิเป็นทารกและเติบโตเป็นผู้ใหญ่เมื่อพิจารณาตามธรรมชาติของเด็กซึ่งมีพัฒนาการด้านความ

เจริญเติบโตวุฒิภาวะการเรียนรู้และความต้องการต่างๆทั้งนี้ขึ้นอยู่กับช่วงอายุและพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กโดยสิริมาภิญโญอนันตพงษ์ (2550 : 2) กล่าวว่าวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุแปดปีหรือเด็กปฐมวัยเป็นช่วงระยะที่สำคัญที่สุดของพัฒนาการทุกด้านทั้งทางร่างกายสติปัญญาอารมณ์จิตใจสังคมและบุคลิกภาพเมื่อพิจารณาตามธรรมชาติความต้องการการเจริญเติบโตและการเรียนรู้สามารถจัดแบ่งเด็กปฐมวัยได้เป็น 4 ช่วงวัยดังนี้

- 1) วัยทารก (Baby) หมายถึงเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ปีโดยเด็กที่มีช่วงอายุหนึ่งเดือนแรกมักเรียกว่าเด็กแรกเกิด (Neonate)
- 2) วัยเตาะแตะหรือวัยเด็กเล็ก (Infant or Toddler) หมายถึงเด็กที่มีช่วงอายุคาบเกี่ยว 1-3 ปีตามพัฒนาการแล้วเด็กจะเริ่มหัดเดินเมื่ออายุประมาณ 1 ขวบลักษณะการเริ่มหัดเดินเด็กจะเดินไม่มั่นคงจึงเรียกเด็กที่เพิ่งหัดเดินว่าเป็นเด็กวัยเตาะแตะ (Infant) พอเติบโตขึ้นอายุประมาณ 1 ขวบครึ่งถึง 2 ขวบจนถึง 3 ขวบเด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกายสามารถเดินได้ด้วยตนเองไม่ต้องเอามือไปจับโต๊ะเก้าอี้หรือผนังกำแพงในการเดินผู้ใหญ่ไม่ต้องช่วยเหลือเป็นวัยที่มีความเป็นตัวของตัวเองช่วงวัยนี้ยังเรียกว่าเด็กวัยเตาะแตะหรือเด็กเล็ก (Toddler) ซึ่งมีพัฒนาการทางด้านร่างกายเจริญขึ้นกล้ามเนื้อใหญ่ต่างๆแข็งแรงขึ้นชอบฝึกฝนช่วยเหลือตนเองเป็นระยะที่เด็กเริ่มมีความอิสระทั้งทางด้านร่างกายและสังคมชอบเดินไปเดินมาอย่างอิสระจึงเป็นช่วงสำคัญที่แม่ต้องคอยดูแลความเป็นอิสระของเด็กอย่างใกล้ชิด
- 3) วัยอนุบาลหมายถึงเด็กที่มีอายุ 3-6 ปีเป็นวัยที่ชอบความเป็นอิสระในการเคลื่อนไหวและเข้าสังคมมากขึ้นโดยเรียกเด็กที่มีอายุ 3-5 ปีซึ่งเป็นช่วงอายุที่พ่อแม่พามาเด็กเข้าโรงเรียนอนุบาลว่าเด็กก่อนวัยเรียน (Preschooler) และเรียกเด็กที่มีอายุ 5-6 ปีซึ่งเป็นช่วงวัยเด็กอนุบาลที่เตรียมตัวเรียนประถมปีที่ 1 ว่าเด็กอนุบาล (Kindergartener)
- 4) วัยอนุบาลตอนปลายหมายถึงเด็กที่มีอายุ 6-8 ปีเป็นวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างเด็กที่เรียนอยู่ชั้นอนุบาลกับชั้นประถม 1 และชั้นประถม 2

พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่จะก้าวเข้าสู่การพัฒนาของชีวิตเด็กจะเริ่มพัฒนาลักษณะความเป็นตัวของตัวเองให้มีความสนใจในสิ่งรอบตัวดังนั้นผู้ปกครองหรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กวัยนี้จึงควรเข้าใจและยอมรับถึงลักษณะเฉพาะวัยอย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสนับสนุนและสามารถดูแลเด็กวัยนี้ได้เหมาะสม

พัฒนาการเป็นคำที่มีความหมายหลายความหมายมีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาการไว้ดังนี้

พัชรีเจตน์เจริญรักษ์ (2545 : 14) ได้ให้ความหมายของคำว่าพัฒนาการหมายถึง ความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ ได้มากขึ้นและดีขึ้นตามช่วงวัยของชีวิตโดยปกติเด็ก จะเจริญเติบโตไปตามขั้นตอนตามแบบแผนพัฒนาการของเด็กเช่นเด็กแรกเกิดมองตามสิ่งของที่ เคลื่อนไหวในระยะสั้นๆ ได้เด็กอายุ 12 – 18 เดือนสามารถเดินได้สำรวจสิ่งแวดล้อมได้หยิบของใส่ ภาชนะ ฯลฯ เป็นต้น ส่วน รักตวรรษศิริภาพร (2548 : 28) ได้กล่าวว่าพัฒนาการเป็นการเปลี่ยนแปลง ที่เชื่อมโยงกันไปในทุกๆ ด้านของมนุษย์นับตั้งแต่ปฏิสนธิจนกระทั่งตายซึ่งมีทิศทางการ เปลี่ยนแปลงที่แน่นอนและสามารถทำนายได้ในขณะที่ อรุณีหรดาล (2548 : 26-27) ได้กล่าวถึง พัฒนาการเด็กวัย 3 – 5 ปีไว้ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกายเด็กวัยนี้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในเรื่องความสูง และน้ำหนักแม้ว่าอัตราการเจริญเติบโตของเด็กวัยนี้จะช้ากว่าวัยทารกก็ตามกล้ามเนื้อที่ใช้ในการ เคลื่อนไหวเช่นกล้ามเนื้อมือกล้ามเนื้อเท้ายังทำงานไม่ประสานกันดีพอโดยเฉพาะกล้ามเนื้อมือและ กล้ามเนื้อตาทำให้เด็กยังไม่สามารถเขียนหนังสือได้ดีเด็กวัยนี้ชอบเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่งมีความ คล่องแคล่วว่องไวในการเดินการวิ่งการหยิบจับและการช่วยตนเองสามารถควบคุมและบังคับการ ทรงตัวได้ดีทำให้เด็กวัยนี้พร้อมที่จะออกกำลังและเคลื่อนไหวในลักษณะต่างๆ การสัมผัสหรือการใช้ มือมีความละเอียดขึ้น

2. พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กวัยนี้รุนแรงกว่าวัย ทารกเมื่อมีอารมณ์จะแสดงออกอย่างเต็มที่ไม่มีปิดบังซ่อนเร้นแต่จะเกิดเพียงชั่วครู่แล้วหายไป การที่ เด็กเปลี่ยนแปลงอารมณ์ง่ายเพราะมีความสนใจระยะสั้นไม่สนใจอะไรนานเมื่อมีสิ่งที่น่าสนใจใจก็จะ เปลี่ยนอารมณ์ไปตามสิ่งนั้นๆ มีผู้กล่าวว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยเจ้าอารมณ์ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กเล่น นานและหักโหมเกินไปจัดเกินไปไม่ยอมนอนกลางวันหวั่งเล่นเด็กส่วนมากรู้สึกว่าคุณสามารถทำ กิจกรรมต่างๆ ได้มากกว่าที่ผู้ใหญ่อนุญาตให้ทำและจัดขึ้นที่จะอยู่ในขอบเขตที่ผู้ใหญ่ไว้วางไว้ นอกจากนั้นยังโกรธเมื่อไม่สามารถทำสิ่งที่ตนเองคิดว่าจะทำได้สำเร็จจนรู้สึกผิดหวังและเกรี้ยวกราด แต่เมื่อมีโอกาสได้เล่นกับเพื่อนหรือทำกิจกรรมกับบุคคลอื่นมากขึ้นและเมื่อมีอายุมากขึ้นระดับ ความรุนแรงและการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ของเด็กจะลดน้อยลง

3. พัฒนาการด้านสังคมเด็กเริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมครั้งแรกในครอบครัวโดย มีปฏิสัมพันธ์กับบิดามารดาและญาติพี่น้องเมื่อโตขึ้นต้องไปสถานศึกษาเด็กเริ่มเรียนรู้การติดต่อและ การมีสัมพันธ์กับบุคคลนอกครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยเดียวกันเด็กได้มีการเรียนรู้การ ปรับตัวให้เข้าสังคมกับเด็กอื่นพร้อมกับรู้จักร่วมมือในการเล่นกับกลุ่มเพื่อนเจตคติและพฤติกรรม ทางสังคมของเด็กจะก่อขึ้นในวัยนี้และจะฝังแน่น จนยากที่จะเปลี่ยนแปลงในวัยๆ ต่อไปดังนั้นจึง

อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยนี้มี 2 ลักษณะคือลักษณะแรกนั้นเป็นความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่และลักษณะที่สองเป็นความสัมพันธ์กับเด็กในวัยใกล้เคียงกัน

4. พัฒนาการด้านสติปัญญาความคิดของเด็กวัยนี้มีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางยังไม่สามารถเข้าใจความรู้สึกของคนอื่นเด็กมีความคิดเพียงแต่ว่าทุกคนมองสิ่งต่างๆรอบตัวและรู้สึกต่อสิ่งต่างๆเหมือนตนเองความคิดของตนเองเป็นใหญ่ที่สุดเมื่ออายุ 4-5 ปีเด็กสามารถโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบตัวได้สามารถจำสิ่งต่างๆที่ได้กระทำซ้ำกันบ่อยๆได้ดีเรียนรู้สิ่งต่างๆได้ดีขึ้นแต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่แก้ปัญหาการลองผิดลองถูกจากการรับรู้มากกว่าการใช้เหตุผลความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวพัฒนาอย่างรวดเร็วตามอายุที่เพิ่มขึ้นในส่วนของพัฒนาการทางภาษาเด็กวัยนี้เป็นระยะเวลาของการพัฒนาภาษาอย่างรวดเร็วโดยมีการฝึกฝนการใช้ภาษาจากการทำกิจกรรมต่างๆในรูปของการพูดคุยการตอบคำถามการเล่าเรื่องการเล่านิทานและการทำกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในสถานศึกษาเด็กปฐมวัยสามารถใช้ภาษาแทนความคิดของตนเองและใช้ภาษาในการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นได้คำพูดของเด็กวัยนี้อาจทำให้ผู้ใหญ่บางคนเข้าใจว่าเด็กรู้มากแล้วแต่ที่จริงเด็กยังไม่เข้าใจความหมายของคำและเรื่องราวลึกซึ้งนัก

ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยคือการเข้าใจวิถีชีวิตในวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปีเป็นระยะเริ่มต้นของชีวิตที่ละเอียดอ่อนและมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆหลายด้านเกิดขึ้นพร้อมๆกันอย่างรวดเร็วซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญที่สุดของการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตและจิตใจเด็กจะสะสมประสบการณ์การเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวจากผู้เลี้ยงดูและสภาวะแวดล้อมในชีวิตประจำวันเป็นพื้นฐานการเรียนรู้พัฒนาการที่เกิดขึ้นกับบุคคลแต่ละคนจะต่างกันตามอิทธิพลของพันธุกรรมและประสบการณ์ที่ได้รับซึ่งลักษณะของพัฒนาการจะเป็นไปตามกฎเกณฑ์พัฒนาการดังนี้ (นันทิยาน้อยจันทร์, 2548 : 33 – 36)

1) พัฒนาการเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันพัฒนาการจะเกิดต่อเนื่องกันไปตั้งแต่จุดเริ่มต้นของชีวิตไปจนถึงวัยชราโดยในแต่ละช่วงจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเช่นการพัฒนาอวัยวะต่างๆของเด็กทารกในครรภ์มารดาซึ่งจะเริ่มมีการสร้างอวัยวะต่างๆขึ้นอย่างต่อเนื่องและไม่มีการหยุดยั้งจากหลักของพัฒนาการนี้ทำให้นักจิตวิทยาพัฒนาการส่วนใหญ่มีความเชื่อต่อไปอีกว่าถ้าพัฒนาการระยะหนึ่งระยะใดบกพร่องจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการในระยะต่อๆมาด้วยซึ่งจะทำให้เกิดพัฒนาการที่เป็นปัญหาเช่นการขาดสารอาหารของเด็กทารกมีผลต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กทารกคนนั้นเมื่อเติบโตขึ้นเป็นต้น

2) การพัฒนาจะมีทิศทางของพัฒนาการที่แน่นอนพัฒนาการจะดำเนินตามแนวจากส่วนบนสู่ส่วนล่างและจากส่วนกลางออกไปสู่ส่วนข้างดังนี้

(1) พัฒนาการเริ่มจากส่วนบนไปสู่ส่วนล่าง (Cephalo-caudal direction) หมายความว่าพัฒนาการของมนุษย์จะเริ่มจากส่วนบนลงมาส่วนล่างซึ่งจะสังเกตได้ว่าเด็กทารกจะพัฒนาอวัยวะส่วนบนเช่นอวัยวะบริเวณหน้าเช่นตาปากก่อนแล้วค่อยๆพัฒนาอวัยวะตามลำตัวเช่นแขนแล้วจึงพัฒนาการลงมาที่ส่วนขาเป็นต้น

(2) พัฒนาการเริ่มจากแกนกลางของลำตัวไปสู่อวัยวะส่วนข้างที่ไกลออกไป (Proximo distal direction) โดยพัฒนาการจะเริ่มจากแกนกลางตัวเช่นเด็กสามารถเคลื่อนลำตัวทั้งลำตัวก่อนจึงมีการใช้แขนในการหยิบจับสิ่งของและค่อยๆพัฒนาการใช้มือและการใช้นิ้วมือตามลำตัว

(3) พัฒนาการของมนุษย์จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีแบบแผนและเป็นขั้นตอนไม่มีการข้ามขั้นเช่นลักษณะพัฒนาการของเด็กทารกจะเริ่มจากการชันคอการคว้าจับคลานนั่งยืนเดินและวิ่งซึ่งแสดงว่าการเปลี่ยนแปลงนี้มีได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญแต่เป็นไปอย่างมีลำดับขั้น

(4) อัตราพัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับองค์ประกอบใหญ่ๆ 2 ชนิดคือพันธุกรรมและสภาพแวดล้อมซึ่งองค์ประกอบทั้งสองทำให้พบว่าในเด็กบางคนมีการเจริญเติบโตเร็วบางคนเติบโตช้าหรือพฤติกรรมบางอย่างอาจปรากฏเร็วในเด็กคนหนึ่งแต่ปรากฏช้าในเด็กอีกคนหนึ่งเช่นพฤติกรรมของการพูดซึ่งจะพบได้ว่าเด็กบางคนสามารถพูดเปล่งเสียงอย่างถูกต้องได้เร็วแต่บางคนพูดได้ช้าพัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะมีอัตราพัฒนาการที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับพันธุกรรมที่ติดมากับเด็กคนนั้นและสภาพแวดล้อมรอบๆตัวเด็กคนนั้นจะส่งเสริมหรือขาดการดูแลพัฒนาการของเด็กคนนั้นแค่ไหน

(5) ความก้าวหน้าของพัฒนาการคือความสามารถในการแยกแยะความสามารถต่างๆของอินทรีย์ (Differentiation) โดยมีกระบวนการพัฒนาการจะเริ่มจากส่วนใหญ่ไปสู่ส่วนย่อยหรือจากพฤติกรรมต่างๆไปไปสู่พฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงนั่นคือเด็กทารกจะมีการเคลื่อนไหวทั้งตัวก่อนส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายและเมื่อเด็กทารกมีพัฒนาการที่ก้าวหน้ามากขึ้นทารกจะใช้ส่วนต่างๆของร่างกายได้มากขึ้นและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเช่นสามารถใช้แขนมือหรือขาได้ดีพัฒนาการจะเริ่มจากส่วนใหญ่ไปหาส่วนย่อยพฤติกรรมก็เช่นกันที่จะเริ่มจากพฤติกรรมกว้างๆโดยทั่วไปไปสู่พฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงเช่นพฤติกรรมตอบสนองต่อใบหน้าของคนทุกคนเหมือนกันเนื่องจากยังไม่สามารถแยกใบหน้ามนุษย์ได้เช่นทารกอายุเกิน 6 – 7 เดือนขึ้นไปทารกจะเริ่มมีพฤติกรรมตอบสนองเฉพาะเจาะจงลงไปเช่นการตอบสนองเฉพาะใบหน้าของผู้คุ้นเคยเป็นต้น

(6) พัฒนาการจะมีความสัมพันธ์กันซึ่งจะสามารถทำนายพัฒนาการของเด็กได้ถ้าพัฒนาการด้านใดด้านหนึ่งบกพร่องจะนำไปสู่ความบกพร่องในด้านอื่นๆด้วยเช่นถ้าหาก

พัฒนาการด้านร่างกายไม่ดื้อจะส่งผลต่อพัฒนาการด้านอื่นเช่นด้านอารมณ์โดยอาจทำให้บุคคลนั้นเป็นคนที่มึนอารมณ์หงุดหงิดโมโหง่ายนอกจากนั้นยังเป็นผลต่อพัฒนาการทางสังคมและพัฒนาการทางสติปัญญาต่อไปอีกด้วยสามารถทำนายพัฒนาการได้โดยดูในเด็กเล็กกว่ามีพัฒนาการเป็นอย่างไรและโตขึ้นจะมีแนวโน้มเป็นอย่างไรเป็นต้น

(7) พัฒนาการส่วนต่างๆที่เกิดขึ้นของร่างกายมีอัตราในการพัฒนาไม่เท่ากันร่างกายของคนเรานั้นแม้ว่าจะมีพัฒนาการหลายด้านเกิดขึ้นพร้อมๆกันก็ตามการพัฒนาส่วนต่างๆของร่างกายก็ยังมีอัตราไม่เท่ากันเช่นถ้ามือจะงอกจะมีพัฒนาการเต็มที่เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นขณะที่บางส่วนของใบหน้าและไหล่จะพัฒนาไปอย่างช้าๆการคิดคำนึงการสร้างมโนภาพจะเจริญอย่างรวดเร็วในวัยตอนต้นหรือมือเท้าระบบย่อยอาหารจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในวัยรุ่น

(8) พัฒนาการของเด็กแต่ละวัยจะมีลักษณะเฉพาะหมายความว่าเด็กแต่ละวัยย่อมมีลักษณะของพฤติกรรมแตกต่างกันพฤติกรรมบางอย่างในวัยหนึ่งอาจไม่เป็นปัญหาแต่ถ้าพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นในวัยอื่นก็อาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเช่นพฤติกรรมของการขี้แอมขี้ฉ้อแล้วซ้ำอีกพฤติกรรมนี้ถ้าเกิดในระยะเด็กปฐมวัยถือเป็นพฤติกรรมที่ปกติแต่ถ้าพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นในเด็กวัยรุ่นก็ถือว่าเป็นปัญหาหรือพฤติกรรมของการกระโดดโลดเต้นบนเก้าอี้ถ้าเกิดขึ้นในวัยเด็กก็ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ปกติแต่ถ้าเกิดขึ้นในวัยรุ่นก็ถือว่าเป็นปัญหาจากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่าเด็กในแต่ละวัยจะมีพฤติกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะวัยของวัยนั้นๆการศึกษาในเรื่องนี้จะทำให้เข้าใจพฤติกรรมของเด็กได้ดียิ่งขึ้น

(9) พัฒนาการของมนุษย์มีความแตกต่างกันถึงแม้ว่าแบบแผนของพัฒนาการมนุษย์จะมีความคล้ายคลึงกันและดำเนินรอยตามแบบแผนเดียวกันก็ตามพัฒนาการของเด็กยังมีความแตกต่างกันทำให้เด็กทุกคนจะไม่พัฒนาไปถึงจุดเดียวกันเมื่อมีอายุเท่ากันทั้งนี้เพราะอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับพัฒนาการของเด็กที่ต่างกันมักจะเป็นด้านร่างกายสติปัญญาและบุคลิกภาพนอกจากนี้ความแตกต่างด้านเพศและเชื้อชาติก็มีผลทำให้พัฒนาการด้านร่างกายและจิตใจของเด็กต่างกันอีกด้วยแต่ทั้งนี้สิ่งแวดล้อมนั้นจะมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะของบุคคลมากที่สุดในช่วงที่กำลังมีการเจริญเติบโตและจะมีผลกระทบน้อยที่สุดในช่วงที่ไม่ค่อยมีการเติบโต

ดังนั้นเด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยทารกก้าวสู่ความพร้อมในการที่จะเรียนรู้สังคมที่กว้างและหลากหลายขึ้นดังนั้นครอบครัวซึ่งประกอบไปด้วยพ่อแม่ผู้ปกครองจึงควรมีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กเจริญเติบโตและมีพัฒนาการอย่างเหมาะสม

2.2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเพียเจต์

วรรณทิพา รอดแรงคำ (2540 : 68 – 71) ได้สรุปถึงลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญา 4 ขั้นของเพียเจต์ได้ดังนี้

1. ระยะเวลาแก้ปัญหาด้วยการกระทำ (Sensorimotor Stage) พัฒนาการขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบเด็กจะเกิดการเรียนรู้จากระบบประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือหูตาจมูกปากผิวหนังเด็กมักจะหยิบจับวัตถุมาคลุกคลีหรือเกาะเป็นต้นในขั้นนี้ความคิดความเข้าใจของเด็กจะก้าวหน้าอย่างรวดเร็วเช่นสามารถค้นหาวัตถุที่เปลี่ยนไปตลอดจนสามารถจะสื่อสารโดยใช้ภาษาได้เด็กในวัยนี้มักจะทำซ้ำบ่อยๆเป็นการเลียนแบบพยายามแก้ปัญหาแบบลองผิดลองถูกเมื่อสิ้นสุดระยะนี้เด็กจะมีการแสดงออกของพฤติกรรมอย่างมีจุดหมายและสามารถแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการแต่ความสามารถในการคิดวางแผนของเด็กยังอยู่ในขีดจำกัด

2. ระยะเวลาแก้ปัญหาด้วยการรับรู้และยังไม่รู้จักเหตุผล (Preoperational Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 2 – 7 ขวบเป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีเหตุผลเบื้องต้นสามารถจะโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์หรือมากกว่ามาเป็นเหตุผลเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันแต่เหตุผลของเด็กวัยนี้ยังมีขอบเขตจำกัดอยู่เพราะเด็กยังคงยึดตนเองเป็นศูนย์กลางคือถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่และมองไม่เห็นเหตุผลของคนอื่นความคิดและเหตุผลของเขาจึงไม่ค่อยถูกต้องกับความจริงนักนอกจากนี้ความเข้าใจต่อสิ่งต่างๆยังคงอยู่ในระดับเบื้องต้นส่วนในช่วงที่ 2 ของระยะนี้อยู่ในช่วงอายุประมาณ 4 – 7 ขวบเด็กจะมีความคิดเกี่ยวกับจำนวนตัวเลขเริ่มพัฒนาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์แต่ยังไม่แจ่มชัดรู้จักแบ่งพวกแบ่งชั้นแต่ยังคิดหรือตัดสินใจผลกระทบบ้างต่างจากสิ่งที่เห็นภายนอกเท่านั้น

3. ระยะเวลาแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Concrete Operational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 7 – 11 ปีเป็นระยะที่เด็กเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้ดีขึ้นเพราะเด็กเริ่มลดความคิดยึดตนเองเป็นศูนย์กลางโดยเริ่มเอาเหตุผลรอบๆตัวมาคิดประกอบในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน มีความสามารถในการคิดย้อนทวนกลับได้และยังมีความสามารถในการเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ (Conversation) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เด็กสามารถคิดว่าสารที่เท่ากันจะยังคงเท่ากันทั้งด้านน้ำหนักปริมาตรและปริมาตรถึงแม้ว่าจะเปลี่ยนรูปร่างภาชนะแล้วก็ตาม

4. ระยะเวลาแก้ปัญหาด้วยเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม (Formal Operation Stage) เด็กอยู่ในช่วงอายุ 11 ขวบขึ้นไปหรืออยู่ในวัยรุ่นขั้นนี้จะเป็นขั้นสุดท้ายของการพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กเพียเจต์เชื่อว่าความคิดความเข้าใจของเด็กในขั้นนี้จะเป็นขั้นที่สมบูรณ์ที่สุดคือเด็กสามารถจะคิดได้แม้สิ่งนั้นไม่ปรากฏให้เด็กเห็นความสามารถตั้งสมมติฐานและพิสูจน์ได้สามารถแก้ปัญหาต่างๆโดยมีการคิดก่อนแก่สามารถเข้าใจสูตรหรือกฎเกณฑ์ต่างๆได้ดี

ในขณะที่ เยาวพาเดชะคุปต์ (2542 : 67) ได้แนะนำการนำทฤษฎีของเพียเจต์ไปใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้

1. การจัดเนื้อหาในหลักสูตรทฤษฎีของเพียเจต์สามารถนำไปใช้ในการจัดลำดับเนื้อหาในหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยได้โดยตรงโดยหลักสูตรสำหรับเด็กควรเน้นการให้เด็กได้มีโอกาสจัดกระทำ (Manipulation) กับวัตถุต่างๆ เพราะเด็กในวัยนี้จะเรียนรู้โดยอาศัยประสาทสัมผัสรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensorimotor) เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมที่ควรจัดให้กับเด็กปฐมวัยควรเน้นให้เด็กได้พัฒนาประสาทสัมผัสมากที่สุดกิจกรรมที่สอนควรกระตุ้นให้เด็กคิดและมีโอกาสจัดกระทำหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รอบตัว

3. การเลือกวัสดุอุปกรณ์ในทักษะของเพียเจต์การที่เด็กได้มีโอกาสสัมผัสจับต้องสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติเช่นดินทรายน้ำหิน ฯลฯ เป็นสื่อเบื้องต้นที่จะช่วยพัฒนาประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหวเพื่อให้เข้าใจถึงสภาพความเป็นจริงของวัตถุเช่นเรื่องน้ำหนักเนื้อสารซึ่งจะนำไปเชื่อมโยงกับโครงสร้างอื่นๆ

สรุปได้ว่าตามแนวคิดของเพียเจต์เด็กเล็กจะมองกฎเกณฑ์ว่าเป็นสิ่งจริงจังเปลี่ยนแปลงไม่ได้ พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กเล็กจะอยู่ในลักษณะคิดว่ากันไปตามสิ่งที่สังเกตได้ โดยไม่ได้คำนึงถึงเจตนาของผู้กระทำ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการใช้ภาษา และความคิดของเด็กมีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ทำให้ไม่สามารถมองเห็นหลายๆ สิ่งได้ในเวลาเดียวกัน เมื่อเด็กโตขึ้นอายุประมาณ 11 ขวบขึ้นไป พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยนี้จะมีเชื่อมโยงหาเหตุผล เด็กจะคำนึงถึงเจตนาของผู้ทำมากกว่าสิ่งที่สังเกตได้เฉพาะหน้า เนื่องจากเด็กวัยนี้สามารถมองเห็นหลายๆ สิ่งได้ในเวลาเดียวกันเด็กโตจึงสามารถเข้าใจถึงเจตนาของผู้อื่นและสามารถยืดหยุ่นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ได้ โดยตระหนักว่ากฎเกณฑ์เป็นเพียงข้อตกลงระหว่างบุคคลากรในการควบคุมพฤติกรรม ในแต่ละสถานการณ์เท่านั้น นอกจากนี้ยังสามารถนำกฎเกณฑ์ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้

2.2.3 ปรัชญาการศึกษา

2.2.3.1. ปรัชญาสารนิยมหรือสารัตถนิยม (Essentialism)

สารนิยมเป็นชื่อของปรัชญาการศึกษาเริ่มขึ้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1930 กำหนดขึ้นมาโดยวิลเลียมซีแบกเลย์ (Bagley) ผนวกความเชื่อตามหลักปรัชญาของจิตนิยม (Idealism) และสัจนิยม (Realism) ซึ่งเป็นปรัชญาทั่วไป

ปรัชญาสารนิยมหรือสารัตถนิยมตามแนวจิตนิยมมีความเชื่อว่าการศึกษาคือเครื่องมือในการสืบทอดมรดกทางสังคมซึ่งก็คือวัฒนธรรมและอุดมการณ์ทั้งหลายอันเป็นแก่น

สาระสำคัญ (Essence) ของสังคมให้ดำรงอยู่ต่อไป ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาจึงควรประกอบไปด้วยความรู้ทักษะเจตคติค่านิยมและวัฒนธรรมอันเป็นแก่นสำคัญซึ่งสังคมนั้นเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามสมควรที่จะรักษาและสืบทอดให้อนุชนรุ่นต่อไปการจัดการเรียนการสอนจะเน้นบทบาทของครูในการถ่ายทอดความรู้และสาระต่างๆรวมทั้งคุณธรรมและค่านิยมที่สังคมเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงามแก่ผู้เรียนผู้เรียนในฐานะผู้รับสืบทอดมรดกทางสังคมก็จะต้องอยู่เป็นระเบียบวินัยและพยายามเรียนรู้สิ่งที่ครูถ่ายทอดให้อย่างตั้งใจ

ปรัชญาสารนิยมหรือสารัตถนิยมตามแนวสังคมนิยมเชื่อว่าการศึกษาคือเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และความจริงทางธรรมชาติเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาจึงควรประกอบไปด้วยความรู้ความจริงและการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่างๆการจัดการเรียนการสอนตามความเชื่อนี้จึงเน้นการให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงและการสรุปกฎเกณฑ์จากข้อมูลข้อเท็จจริงเหล่านั้น

จะเห็นได้ว่าปรัชญาสารนิยมจะสนับสนุน The Three R's (3R's) คือการอ่านออกเขียนได้คิดเลขเป็นความเชื่อตามปรัชญานี้ผู้เรียนก็คือดวงจิตเล็กๆและประกอบด้วยระบบประสาทสัมผัสศรัทศคือต้นแบบที่ดีที่มีความรู้จึงจำเป็นต้องทำหน้าที่อบรมสั่งสอนนักเรียนโดยการแสดงการสาธิตหรือเป็นนักสาธิตให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเห็นอย่างจริงจัง

ในด้านการสอนนั้นมุ่งให้นักเรียนรับรู้และเข้าใจผู้สอนจะพยายามชี้แจงและให้เหตุผลต่าง ๆ นานา เพื่อให้ผู้เรียนคล้อยตามและยอมรับหลักการความคิดและค่านิยมที่ครูนำมาให้การเรียนจึงไม่เป็นการสร้างสรรค์ความคิดใหม่ๆแต่เป็นการยอมรับสิ่งที่คนในสังคมเคยเชื่อและเคยปฏิบัติมาก่อน

รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนั้นยึดหลักส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจในความรู้อันสูงสุดให้มากที่สุดเท่าที่นักเรียนแต่ละคนจะทำได้วิธีที่ครูส่งเสริมมากคือการรับรู้และการจัดการนักเรียนเข้าชั้นจะยึดหลักการจัดแบบแยกตามลักษณะและระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกันของผู้เรียน (Homogeneous Grouping) เพื่อมิให้ผู้เรียนช้าถ่วงผู้ที่สามารถเรียนเร็วในการสอนจะคำนึงถึงมาตรฐานทางวิชาการมากกว่าคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลตารางสอนแบบ Block Schedule คือทุกๆคาบควรมีช่วงเวลาเท่ากันหมดและเพื่อให้การถ่ายทอดและการรับรู้ของนักเรียนบังเกิดผลสูงสุดจึงเน้นการบรรยายหรือการพูดของครูมากเป็นพิเศษ

การประเมินผลจะเน้นเรื่องเนื้อหาสาระหรือความรู้มากที่สุดในการปฏิบัติจริงจะออกมาในรูปของการทดสอบความสามารถในการจำมากกว่าการทดสอบความสามารถ

ในการคิดการใช้เหตุผลหรือความเข้าใจในหลักการไม่มีการวัดพัฒนาการทางด้านทัศนคติในการบริการหรือปรับปรุงสังคมแต่เน้นพัฒนาการทางด้านสติปัญญา

ข้อสังเกตของปรัชญาการศึกษาสารนิยมหรือสารัตถนิยมมีดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ต้องผ่านจิต โดยญาณและแรงบันดาลใจ
2. จิตของผู้เรียนพัฒนาขึ้นมากเท่าใดก็มีโอกาสที่จะเป็นจิตที่สมบูรณ์มากขึ้นเท่านั้น

ขึ้นเท่านั้น

3. สารสำคัญของความรู้คือวิชาที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และความรู้

ปัจจุบันซึ่งเน้นปริมาณความรู้เป็นสำคัญ

4. การเรียนการสอนมุ่งที่จะฝึก (The Three R's) การอ่านเขียนคิดเลข
5. เป็นแนวความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาทั่วโลกตั้งแต่

สมัยก่อนจนถึงปัจจุบัน

ข้อวิพากษ์วิจารณ์ของปรัชญาการศึกษาสารนิยมหรือสารัตถนิยม

การเรียนการสอนเน้นเนื้อหาวิชาการเชื่อฟังครูทำให้ผู้เรียนขาดความคิด

ริเริ่มสร้างสรรค์ขาดความเป็นตัวของตัวเองซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการปกครองระบบประชาธิปไตย การสอนเน้นความจำ ทำให้นักเรียนไม่มีความคิดก้าวหน้ามีแต่ความรู้ในทางทฤษฎีที่นำไปปฏิบัติได้ยาก การยึดถือมรดกวัฒนธรรมเกินไปทำให้ผู้เรียนขาดอิสรภาพและควมมีเหตุผลและการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้แน่นอนตายตัวขัดกับหลักการวิจัยที่ว่าความรู้และวิทยาการต่างๆจะเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าใน 8 – 10 ปี

ซึ่งสอดคล้องกับพ.ร.บ.การศึกษา (2542) มาตรา ๖ ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ในขณะที่ กิติมา ปริศิติกุล (2520 : 75) ได้กล่าวว่า ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม คือเนื้อหาสาระของหลักสูตรและบทบาทของครูผู้สอนไว้ว่า หลักสูตร เป็นหลักสูตรแบบเนื้อหาวิชาและหลักสูตรแบบสหสัมพันธ์ด้านเนื้อหาวิชาจะต้องเป็นเนื้อหาวิชาที่让孩子ได้รู้จักโลกของเราตามสภาพที่เป็นจริง ดังนั้นเนื้อหาวิชาจะต้องได้รับการถ่วงรวบรวมนไว้อย่างดีมีเหตุมีผล ไม่ใช่สิ่งที่เด็กค้นหาหรือคิดค้นเอาเองตามใจชอบ นอกจากนี้ทฤษฎีนี้ยังมุ่งเน้นในเรื่องการถ่ายทอดมรดกทางสังคมด้วย เพราะมรดกทางสังคมนี้จะเป็นการสรุปรวบรวมเอาประสบการณ์ต่างๆ ของคนจำนวนมากมาไว้เป็นประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือได้มากกว่าความรู้จากประสบการณ์ของเด็ก และเมธี ปิณฑานนท์ (2523 : 94) ได้กล่าวว่าครูเป็นผู้ริเริ่มในด้านการเรียนการสอนและการศึกษาทั้งหมด เพราะครูเป็นผู้มีประสบการณ์มาก เป็นผู้รู้ดีกว่า และเป็นผู้ที่ได้รับ

การจัดสรรกลั่นกรอง ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม ได้รับการเตรียมและฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดี บทบาทในด้านการเรียนการสอนจึงขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญครูที่เป็นนักสารัตถนิยม จะต้องสนใจในหลักความก้าวหน้า ว่าการเรียนรู้ไม่อาจจะสำเร็จได้จนกว่าการเรียนรู้นั้นจะประกอบขึ้นด้วยความสามารถ ความสนใจ และความมุ่งประสงค์ของผู้เรียน แต่ครูเชื่อว่าความสนใจและความมุ่งประสงค์เหล่านี้จะขึ้นอยู่กับทักษะของครูผู้ซึ่งเป็นนายกองค์การ ที่จะต้องทำให้บุคคลในองค์การของตนได้เข้าใจกระบวนการของการพัฒนาการศึกษา

2.2.3.2. ปรัชญาพัฒนาการนิยมหรือพัฒนานิยมหรือวิวัฒนาการนิยม (Progressivism)

เป็นปรัชญาการศึกษาที่ยึดหลักการของปรัชญาสากลสาขาปฏิบัติการนิยม โดยชาลส์เอสเพียซ (Charles S. Pierce) โดยมีความเชื่อว่านักเรียนเป็นบุคคลที่มีทักษะพร้อมที่ปฏิบัติงานได้ครูนับเป็นผู้นำทางในด้านการทดลองและวิจัยหลักสูตรเป็นเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับประสบการณ์ต่างๆของสังคมเช่นปัญหาของสังคมรวมทั้งแนวทางที่จะแก้ปัญหาต่างๆปรัชญาปฏิบัติการนิยมให้ความสนใจอย่างมากต่อการ “ปฏิบัติ” หรือ“การลงมือกระทำ” ซึ่งหลายคนอาจเข้าใจผิดว่านักปรัชญากลุ่มนี้ไม่สนใจหรือไม่เห็นความสำคัญของ “การคิด” สนใจแต่การกระทำเป็นหลักแต่แท้ที่จริงแล้วความหมายของปรัชญานี้ก็คือ “การนำความคิดให้ไปสู่การกระทำ” เพราะเห็นว่าลำพังแต่เพียงการคิดไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตการดำรงชีวิตที่ดีต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคิดที่ดีและการกระทำที่เหมาะสม

พิพัฒนาการนิยมเกิดจากทัศนคติทางการศึกษาของรูสโซ (Jean Jacques Rousseau) ชาวอเมริกาเชื่อว่าการศึกษาจะช่วยพัฒนาเด็กไปในทางที่ดีต่อมามีนักการศึกษาชาวสวิเดนชื่อเพสตาโลสซี (Johann Heinrich Pestalozzi) มีแนวคิดว่าการพัฒนาหมายถึงการเปลี่ยนแปลงดังนั้นการจะยึดอะไรเป็นหลักไม่ว่าจะเป็นทางด้านความรู้หรือความเชื่อยอมเป็นการถ่วงพัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงของเด็กเพสตาโลสซีจึงเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่เน้นพัฒนาการของผู้เรียน

แต่ความคิดของนักการศึกษาทั้งสองมาแพร่หลายเมื่อจอห์นดิวอี้ (John Dewey) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมคือแทนที่จะเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศทางสติปัญญาของผู้เรียนดิวอี้ หันมาเน้นใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตัวผู้เรียนแทนโดยเน้นว่าผู้เรียนควรเข้าใจและตระหนักในตนเอง (Self-realization) ในการที่คนเราจะไปได้มันจำต้องรู้เสียก่อนว่าตนเองมีความสนใจอะไรหรือตนเองมีปัญหาอะไรความสนใจและปัญหานี้เองที่ใช้เป็นหลักยึดในการจัดการศึกษาซึ่งการที่เด็กจะพัฒนาได้นั้นต้องเกิดจากการพยายามแก้ปัญหาและสนองความสนใจของตนเองลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดวิธีการในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนแบบเน้น

เด็กเป็นศูนย์กลางคือเชื่อว่าในกระบวนการที่เด็กพยายามแก้ปัญหาหรือสนองความสนใจของตนเองนั้นเด็กจะต้องลงมือกระทำบางอย่างใดอย่างหนึ่งและในกระบวนการนี้เองการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหลักการนี้ทำให้เกิดวิธีการเรียนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving) หรือเรียนด้วยการปฏิบัติ (Learning by Doing) ซึ่งเขาได้ทดลองให้เด็กเรียนรู้จากการกระทำในบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เด็กได้รับอิสระในการริเริ่มความคิดและลงมือทำตามที่คิดซึ่งเป็นแนวคิดที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวางในการจัดการเรียนการสอนและจากหลักการที่ว่าการพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลงคนเราจะหยุดพัฒนาไม่ได้ดังนั้นการเรียนรู้ของคนเราจึงมิได้หยุดอยู่แต่ในโรงเรียนเท่านั้นแต่จะดำเนินไปตลอดชีวิตของผู้เรียนทำให้เกิดความเชื่อว่าการศึกษาคือชีวิต (Education is Life)

นอกจากความมุ่งหมายของการศึกษาที่จะพัฒนาตัวผู้เรียนตามที่กล่าวมาแล้วปรัชญานี้ยังนำเรื่องของสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องกับตัว โดยการเตรียมผู้เรียนให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยจริยธรรมศาสนาและศิลปะอีกด้วยแต่การเน้นทางด้านสังคมของปรัชญานี้ไม่ค่อยหนักแน่นและชัดเจนเหมือนกับปรัชญาอื่นๆที่จะกล่าวถึงต่อไป

การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปรัชญานี้จะเริ่มด้วยคำถามที่ว่า “ผู้เรียนต้องการเรียนอะไร” จากนั้นครูผู้สอนจึงจัดแนวทางในการเลือกเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ที่เหมาะสมมาให้เน้นการปลูกฝังการฝึกฝนอบรมในเรื่องดังกล่าวโดยการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ (Experience) เนื้อหาวิชาเหล่านี้จะเกี่ยวกับตัวผู้เรียนและเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในสังคมด้วย

ในการสอนครูจะไม่เน้นการถ่ายทอดวิชาความรู้แต่เพียงประการเดียวแต่จะคอยเป็นผู้ดูแลและให้ความช่วยเหลือเด็กในการสำรวจปัญหาความต้องการและความสนใจของตนเองคอยแนะนำช่วยเหลือในการแก้ปัญหาแนะนำแหล่งต่างๆที่เด็กจะไปค้นหาความรู้ที่ต้องการจะเน้นให้เด็กมีโอกาสปฏิบัติส่วนการประเมินผลจะนำพัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆเข้ามาประมวลด้วยโดยไม่เน้นการวัดความเป็นเลิศทางสมองและวิชาการเหมือนปรัชญาเช่นที่แล้วมา

การศึกษาฝ่ายพัฒนาการนิยมจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาจัดการเนื้อหาวิชาแบบเท่าวิธีการในการจัดหลักสูตรเช่นนี้เรียกว่า “ยึดประสบการณ์เป็นศูนย์กลาง” หรือ “ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง” ผิดกับพวกสารนิยมและสัจวิทยานิยมที่จัดหลักสูตรโดยถือ “วิชาเป็นศูนย์กลาง”

กระบวนการเรียนการสอนยึดหลักความสนใจของผู้เรียนที่จะแก้ปัญหา สังคมต่างๆเป็นประการสำคัญด้วยเหตุนี้การเรียนการสอนจึงส่งเสริมการฝึกหัดทำโครงการต่างๆ เพื่อฝึกแก้ปัญหาโดยอาศัยการอภิปรายซักถามและการถกปัญหาร่วมกันซึ่งเป็นลักษณะของการจัด

การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถที่จะพิจารณาตัดสินใจโดยอาศัยประสบการณ์และผลที่เกิดจากการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีความสามารถที่จะควบคุมการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อสังเกตปรัชญาการศึกษาสาขาพัฒนาการนิยมนี้นี้

1. ประสบการณ์ของมนุษย์เป็นพื้นฐานของความรู้
2. สภาพการณ์ของทุกสิ่งในโลกนี้กำลังเปลี่ยนแปลง
3. กระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์จะทำให้เด็กรู้ว่าจะคิดอย่างไร
4. กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเน้นการคิดอย่างไรมากกว่าคิดอะไร
5. โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมและเป็นสถาบันต้นแบบของ

ประชาธิปไตย

6. เสรีภาพภายใต้กฎเกณฑ์เป็นพื้นฐานของประชาธิปไตย
7. กระบวนการศึกษาเน้นกระบวนการกลุ่ม (Group Process) และมาตรฐานของกลุ่ม (Group Norms)

ข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม

นักการศึกษาหลายคนกล่าวว่าปรัชญาสาขานี้ทำให้เด็กมีความรู้ไม่เพิ่มขึ้นเป็นอันขาดระเบียบวินัยขาดความรับผิดชอบต่อสังคมและทำให้เด็กขาดทัศนคติที่จะอนุรักษ์สถาบันใดๆของสังคมไว้ต่อไปทำให้การศึกษาอยู่ในคุณภาพโดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านสติปัญญาการสอนที่เน้นความต้องการและความสนใจของเด็กนั้นเด็กส่วนมากยังขาดคุณลักษณะที่จะรู้ความสนใจของตนเองธรรมชาติของเด็กชอบเล่นมากกว่าชอบเรียนการจัดหลักสูตรให้สนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนทั้งหมดเป็นสิ่งที่ทำได้ยากความสนใจและความต้องการบางอย่างของผู้เรียนอาจจะไม่มีประโยชน์ในชีวิตการเรียนการสอนที่เน้นการปรับตัวของนักเรียนให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมอาจทำให้สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง

ซึ่งสอดคล้องกับพ.ร.บ.การศึกษา (2542) มาตรา ๒๒ ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและมาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

2.2.3.3. ปรัชญาสาขาจิตวิทยานิยมหรือสังคมนิยมวิทยาหรือนิรันดรนิยมหรือนิรันดรนิยม (Perennialism)

แนวความคิดหลักทางการศึกษาของสังฆวิทยานิยมได้แก่ความเชื่อที่ว่าหลักการของความรู้จะต้องมีลักษณะจริงยั่งยืนอย่างแท้จริงคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงซึ่งเราควรอนุรักษ์และถ่ายทอดให้ใช้ได้ในปัจจุบันและอนาคตซึ่งมาจากทัศนะของเซนต์โทมัสอะไควนัส (St. Thomas Aquinas) ผู้ซึ่งย้ำว่าพลังแห่งเหตุผลของมนุษย์ผนวกกับแรงศรัทธาคือเครื่องมือทางความรู้

สังฆวิทยานิยมเป็นปรัชญาการศึกษาที่ยึดแนวความเชื่อตามหลักปรัชญาสากลสาขาเทวนิยมโดยมีความเชื่อว่านักเรียนคือดวงวิญญาณที่มีเหตุผลครุคือดวงวิญญาณที่มีลักษณะของการเป็นผู้นำและนักวิชาการสำหรับหลักสูตรนั้นก็ป็นเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับดวงวิญญาณและสติปัญญาเช่นหลักการของศาสนากฎเกณฑ์หลักการต่างๆของภาษาคณิตศาสตร์เป็นต้น

ปรัชญาสังฆวิทยานิยมเชื่อว่าคนมีธรรมชาติเหมือนทุกคนดังนั้นการศึกษาจึงควรเป็นแบบเดียวกันสำหรับทุกคนและเนื่องจากมนุษย์มีคุณสมบัติที่แตกต่างจากสัตว์อื่น ๆ คือเป็นผู้สามารถใช้เหตุผลดังนั้น การศึกษาจึงควรเน้นการพัฒนาความมีเหตุผลและการใช้เหตุผลมนุษย์จำเป็นต้องใช้เหตุผลในการดำรงชีวิตและควบคุมกำกับตนเองมิฉะนั้นจะทำอะไรก็ทำได้ตามใจชอบการศึกษาเป็นการเตรียมตัวเพื่อชีวิตเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์ปรับตัวให้เข้ากับความจริงแท้แน่นอนถาวรไม่เปลี่ยนแปลงมิใช่เป็นการปรับตัวให้เข้ากับโลกแห่งวัตถุซึ่งไม่ใช่ความจริงแท้ดังนั้นเด็กควรได้รับการสอนวิชาพื้นฐานต่างๆที่สามารถช่วยให้เขาได้รู้จักและเรียนรู้ความเป็นจริงที่เป็นสัจธรรมไม่เปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านกายภาพและจิตใจและวิชาหรือเนื้อหาสาระที่เป็นความจริงแท้แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงที่เด็กควรจะได้ศึกษาเล่าเรียนคือ “Great Books” ซึ่งประกอบด้วยศาสนาวรรณคดีปรัชญาประวัติศาสตร์ตรรกศาสตร์คณิตศาสตร์ภาษาและดนตรี

การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญานี้จะมุ่งเน้นการสอนให้ผู้เรียนจดจำใช้เหตุผลและตั้งใจกระทำสิ่งต่างๆโดยผู้สอนใช้การบรรยายซักถามเป็นหลักรวมทั้งเป็นผู้ควบคุมดูแลให้ผู้เรียนอยู่ในระเบียบวินัยส่วนการปล่อยให้ผู้เรียนมีอิสระจนเกินไปในการเรียนตามใจชอบนั้นแต่เป็นการขัดขวางโอกาสที่ผู้เรียนจะได้พัฒนาความสามารถที่แท้จริงของเขาการค้นพบตัวเองต้องอาศัยระเบียบวินัยในตนเองซึ่งไม่ใช่มีโดยไม่ต้องอาศัยวินัยจากภายนอกความสนใจในสิ่งที่เป็นความจริงแท่นั้นมีอยู่ในตัวคนทุกคนแต่มันจะไม่สามารถแสดงออกมาได้โดยง่ายต้องอาศัยการศึกษาที่ช่วยฝึกฝนและดึงความสามารถเหล่านี้ออกมา

ในด้านการเรียนการสอนนั้นจุดเน้นอยู่ที่กิจกรรมซึ่งจัดเพื่อการฝึกและควบคุมจิตเนื้อหาสาระที่มาจากธรรมชาติในรูปของสาขาวิชาการและความสามารถทางจิตเช่นเนื้อหาของคณิตศาสตร์ภาษาตรรกวิทยาารณกรรมขึ้นเอกและลัทธิคำสอนจะต้องนำมาศึกษาและเรียนรู้ไม่ว่ามันจะถูกนำไปใช้โดยตรงตามลักษณะวิชานั้นๆหรือไม่ประเด็นที่สำคัญก็คือว่าการศึกษาวิชาเหล่านั้นฝึกจิตเชื่อกันว่าผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีเหตุผลและมีพลังจิตวิธีการสอนจึงได้แก่การฝึกฝน

ทางปัญญาเช่นการอ่านการเขียนการฝึกทักษะการท่องจำและการคำนวณพวกสัจวิทยานิยมถือว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับการหาเหตุผลก็มีความสำคัญมากด้วยเช่นกันและการจะได้สิ่งเหล่านี้มาจำเป็นจะต้องมีการฝึกฝนสติปัญญาเพิ่มเติมโดยการเรียนรู้ไวยากรณ์ตรรกวิทยาและวาทศิลป์ซึ่งนักการศึกษาได้ยืนยันความเชื่อเกี่ยวกับการสอนโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาว่าเราไม่สามารถทำอะไรให้แก่เด็กได้ดีไปกว่าการเก็บความจำในสิ่งที่ควรแก่การจำ เขาจะรู้สึกยินดีและพอใจเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่นับถือลักษณะของการศึกษาที่ยึดหลักการฝึกอบรมให้เป็นบุคคลที่ดีมีเหตุผลทั้งนี้โดยมีเป้าหมายที่จะให้ผู้เรียนสามารถค้นพบชีวิตที่มีความสุขและมีเหตุผลตามหลักของศาสนาเป็นประการสำคัญ

ข้อสังเกตเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาสาขาสัจวิทยานิยมมีดังนี้

1. มีแนวความคิดและความเชื่อใกล้เคียงกับสาขาสารนิยม
2. ถึงแม้จะมีแนวคิดใกล้เคียงกับพวกสารนิยมแต่ก็ยึดหลักความศรัทธาเป็นหลักการเบื้องต้นของความมีเหตุผลของมนุษย์และเป็นที่มาของความรู้ต่างๆ
3. จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษามุ่งที่จะเตรียมเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต
4. การอ่านการเขียนคิดเลขจึงมีความสำคัญในระดับประถมศึกษา
5. การศึกษาระดับมัธยมนั้นเหมาะสมกับพวกที่มุ่งมีหรือมีฐานะดีเป็นสำคัญ
6. แนวความเชื่อของปรัชญาการศึกษาทั้งสารนิยมและสัจนิยมวิทยานั้นมีผู้ให้ความคิดว่า

- 6.1 ไม่เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก
- 6.2 ไม่เหมาะสมกับสังคมยุคใหม่
- 6.3 ไม่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย
- 6.4 ทำให้เกิดการแบ่งชนชั้น
- 6.5 กระบวนการเรียนรู้อาศัยการท่องจำเป็นหลัก

ข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาสัจวิทยานิยม

การที่ถือนักเรียนทุกคนเหมือนกันเป็นการขัดกับหลักจิตวิทยาในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนที่ถือเอาครูเป็นศูนย์กลางจะทำให้ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มขาดลักษณะผู้นำเป็นการฝึกนักเรียนให้เป็นผู้ตามนักเรียนน่าจะได้เรียนตามความสามารถและความถนัดของตนไม่ใช่บังคับให้ทุกคนเรียนเหมือนกันหมดการวัดผลที่เน้นความจำจะนำความรู้ไปใช้ได้สั้น

ซึ่งสอดคล้องกับพ.ร.บ.การศึกษา (2542) มาตรา ๖ ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.2.3.4.ปรัชญาสาขาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)

ปรัชญาสาขานี้มีความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนครูหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนตลอดทั้งลักษณะของการจัดการศึกษาเหมือนกับปรัชญาการศึกษาสาขาพัฒนาการนิยมเว้นแต่ในเป้าหมายของสังคมเท่านั้นที่แตกต่างกัน

นักพัฒนาการนิยมหลายท่านมีความเห็นว่าแนวความคิดของพัฒนาการนิยมมีลักษณะ “เป็นกลาง” มากเกินไปจึงไม่สามารถนำไปใช้ในการปฏิรูปการศึกษาในส่วนที่จำเป็นได้พวกที่ต้องการแสวงหาอุดมการณ์ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาสังคมได้ตรงกว่านี้และสร้างสังคมที่ดีขึ้นมาใหม่จึงถูกจำแนกแยกออกมาจากพัฒนาการนิยมเป็นแนวความคิดขึ้นมาใหม่อีกแนวความคิดหนึ่งเรียกว่า “ปฏิรูปนิยม”

ธีโอดอร์บรามเมลด์ (Theodore Brameld) นักปรัชญาการศึกษาชั้นนำของอเมริกาได้รับเกียรติให้เป็นบิดาของปฏิรูปนิยมเนื่องจากปฏิรูปนิยมแยกออกมาจากพัฒนาการนิยมบรามเมลด์จึงได้พยายามเสนอแนวคิดของปฏิรูปนิยมให้แตกต่างไปจากพัฒนาการนิยม

พวกปฏิรูปนิยมมอง โรงเรียนว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างระเบียบทางสังคมขึ้นมาใหม่การจัดหลักสูตรตามแนวของปฏิรูปนิยมจึงเน้นเนื้อหาสาระและวิธีการที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความรับผิดชอบที่จะปฏิรูปและสร้างสังคมใหม่ที่ดีกว่าขึ้นมาทั้งในระดับชุมชนประเทศและระดับโลกในที่สุด

ความมุ่งหมายของหลักสูตรจะเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและทัศนคติที่จะออกไปปฏิรูปสังคมให้ดีขึ้น

เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ที่เลือกมาบรรจุในหลักสูตรจะเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของสังคมเป็นส่วนใหญ่เนื้อหาวิชาเหล่านี้จะเน้นหนักในหมวดสังคมศึกษาเพราะปรัชญานี้เชื่อว่าการปฏิรูปสังคมหรือการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นโดยกระบวนการช่วยกันแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมการจัดระเบียบของสังคมการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมและการส่งเสริมประชาธิปไตยเป็นหน้าที่ของสมาชิกในสังคมและการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้

การสอนจะมุ่งเน้นกระบวนการประชาธิปไตยเพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมการพัฒนาผู้เรียนให้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคมและการปฏิรูปให้สังคมดีขึ้นและจะไม่เน้นการถ่ายทอดวิชาความรู้โดยการบรรยายของครูมากเหมือนหลักสูตรในปรัชญาสาร

นิยมแต่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนสำรวจความสนใจความต้องการของตนเองและสนองความสนใจด้วยการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเน้นการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของสังคมพร้อมทั้งหาข้อเสนอแนะและแนวทางในการปฏิรูปด้วยการจัดการการสอนไม่ออกมาในรูปของการแบ่งเวลาเรียนออกเป็นช่วงๆ เท่าๆกันทุกคาบดังที่กระทำกันอยู่ทั่วไปในแบบตารางสอนตายตัว (Block Schedule) แต่จะออกมาในรูปของตารางสอนแบบยืดหยุ่น (Flexible Schedule) บางคาบเป็นช่วงเวลาสั้นๆสำหรับการบรรยายนำของครูบางคาบเป็นช่วงเวลาสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและที่สำคัญที่สุดจะมีคาบที่มีช่วงเวลายาวสำหรับอภิปราย

การประเมินผลนอกจากจะวัดผลการเรียนทางด้านวิชาความรู้แล้วยังวัดผลทางด้านพัฒนาการของผู้เรียนและทัศนคติเกี่ยวกับสังคมอีกด้วย

ข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม

ปรัชญาการศึกษาสาขาปฏิรูปนิยมตามแนวความคิดของบรามมิลด์เป็นแนวความคิดที่น่าตื่นเต้นเป็นปรัชญาที่เน้นให้ใช้ชีวิตทางพฤติกรรมศาสตร์ในการปฏิรูปสังคม ปัญหาอยู่ที่ว่าค่านิยมที่ดีที่สุดที่มนุษย์ควรจะได้รับคืออะไรและสถาบันทางสังคมที่จะช่วยให้มนุษย์รู้จักตนเองควรมีลักษณะอย่างไรซึ่งทั้ง 2 อย่างนี้นักวิทยาศาสตร์และนักจิตวิทยาต่างก็ให้ทัศนะต่างหากกันและเป็นปัญหาที่ยังไม่มีข้อยุติถือเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นอุดมคติมากกว่าความจริงการจัดการศึกษาเพื่อเน้นอนาคตเป็นเรื่องที่ต้องใช้จินตนาการการจัดการหลักสูตรคงมีปัญหามากด้านการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปสังคมจึงเป็นงานที่ยิ่งใหญ่เพราะการปฏิรูปสังคมต้องอาศัยปัจจัยอื่นมากมายนอกเหนือการศึกษา

2.2.3.5. ปรัชญาสาขาอัตถิภาวนิยมหรืออัตนิยมหรือสวภาพนิยม (Existentialism)

เคอการ์ด์ (Kierkegaard) และซาตร์ (Sartre) ได้ให้ทัศนะว่า ปรัชญานี้ให้ความสนใจที่ตัวบุคคลหรือความเป็นอยู่มีอยู่ของมนุษย์ซึ่งมักถูกละเลยซึ่งพวกเขามีความคิดเห็นว่า สภาวะโลกปัจจุบันนี้มีสรรพสิ่งทางเลือกมากมายเกินความสามารถที่มนุษย์เราจะเรียนรู้จะศึกษาและจะมีประสบการณ์ได้ทั่วถึงฉะนั้นมนุษย์เราควรมีสติหรือโอกาสที่จะเลือกสรรพสิ่งต่างๆด้วยตัวของตัวเองมากกว่าที่จะให้ใครมาป้อนหรือมอบให้จากแนวความคิดดังกล่าวพวกอัตถิภาวนิยมจึงมีความเชื่อว่าเป้าหมายของสังคมนั้นต้องมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้คนเรามีอิสรภาพและมีความรับผิดชอบและสิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเราพยายามเปิดโอกาสหรือยอมให้ผู้เรียนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเป็นผู้เลือกเองครูเป็นเพียงผู้กระตุ้นและปรัชญานี้มีความเชื่อว่าธรรมชาติของคนก็ดีสภาพแวดล้อมทางสังคมก็ดีเป็นสิ่งที่ไม่ตายตัวคนแต่ละคนสามารถกำหนดชีวิตของตนเองได้เพราะ

มีอิสระในการเลือกทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้อยู่ที่แต่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพราะเชื่อว่าความจริง (Truth) เป็นเรื่องนามธรรมที่ไม่มีคำตอบสำเร็จรูปให้สาระความจริงก็คือความมีอยู่เป็นอยู่ของมนุษย์ (existence) ซึ่งมนุษย์แต่ละคนจะต้องกำหนดหรือแสวงหาสาระสำคัญ (essence) ด้วยตนเองโดยการเผชิญกับสถานการณ์ที่เรียกว่า “existential situation” ซึ่งบุคคลแต่ละคนมีเสรีภาพที่จะเลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง

ปรัชญานี้มีรากฐานมาจากสภาวะวุ่นวายในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสงครามและความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของอนาคตไม่อยู่ในความสนใจของนักปรัชญาสาขาอื่นเพราะตามสภาพแวดล้อมในสังคมอนาคตเป็นสิ่งที่ไม่มีใครสามารถจะคาดการณ์ได้เป็นอนาคตที่ไม่แจ่มใสไม่ชวนให้คิดถึงพวกที่เชื่อในปรัชญานี้จึงหันมาเน้นการอยู่เพื่อปัจจุบันคนเราจะอยู่ในสังคมเช่นนี้ได้จะต้องสามารถปรับตัวให้อยู่ได้อย่างมีความสุขสามารถเผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้กล้าตัดสินใจเลือกที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดและยอมรับผิดชอบในสิ่งที่ตนทำปรัชญานี้เน้นความสำคัญของบุคคลแต่ละคนและเน้นการดำรงชีวิตอยู่ในปัจจุบัน

การจัดการศึกษาตามปรัชญานี้จึงให้ความสำคัญกับการให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองมากที่สุดและสนับสนุนส่งเสริมผู้เรียนในการค้นหาความหมายและสาระสำคัญของชีวิตของเขาเองผู้เรียนมีเสรีภาพในการเลือกสิ่งที่เรียนตามที่ตนต้องการมีเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจเมื่อเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ และรับผิดชอบในการตัดสินใจหรือการกระทำของตน

กระบวนการเรียนการสอนยึดหลักให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรู้จักตนเองช่วยให้เด็กมีความเข้าใจตนเองและเป็นตัวของตัวเองเช่นศิลปะปรัชญาการเขียนการอ่านการละครโดยมีครูกระตุ้นให้แต่ละบุคคลได้ใช้คำถามนำไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนมุ่งพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล

ข้อสังเกตเกี่ยวกับปรัชญาสาขาอัตถิภาวนิยมมีดังนี้

1. เน้นเอกัตบุคคลเป็นสำคัญ
2. กำเนิดถึงความแตกต่างส่วนบุคคลจึงทำให้แนวคิดที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าคุณเองประสบความสำเร็จเช่นระบบในโรงเรียนซัมเมอร์ฮิลล์โรงเรียนไม่มีการแบ่งชั้น (Non-Grade) โรงเรียนไม่มีผนัง (School Without Wall)
3. ปรัชญานี้มุ่งส่งเสริม 4 ประการคือการพัฒนาตนเองอิสรภาพการเลือกและความรับผิดชอบ

ซึ่งสอดคล้องกับพ.ร.บ.การศึกษา (2542) มาตรา ๒๕ ว่ารัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน

พิพิธภัณฑน์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

จากปรัชญาการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า 1. ปรัชญาสารนิยมหรือสารัตถนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าการศึกษาคือเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ความจริงทางธรรมชาติ 2. ปรัชญาสาขาสัจจวิทยานิยมหรือสัจนิยมวิทยาหรือนิรันตรนิยม (Perennialism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าโลกนี้มีบางสิ่งที่มีคุณค่าถาวรไม่เปลี่ยนแปลงที่เราควรอนุรักษ์และถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังต่อไป 3. ปรัชญาพัฒนาการนิยมหรือพัฒนานิยมหรือวิวัฒนาการนิยม (Progressivism) เป็นปรัชญาที่มีความเชื่อว่าการดำรงชีวิตที่ดีต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคิดที่ดีและการกระทำที่เหมาะสม 4. ปรัชญาสาขาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าการปฏิรูปสังคมเป็นหน้าที่ของสมาชิกของคนในสังคมทุกคนและการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้ 5. ปรัชญาสาขาอัตถิภาวนิยมหรืออัตนิยมหรือสภาวะนิยม (Existentialism) เป็นปรัชญาที่เชื่อในความมีอยู่เป็นอยู่ของมนุษย์มนุษย์แต่ละคนจะต้องกำหนดหรือแสวงหาสาระสำคัญ (Essence) ด้วยตนเอง

2.2.4 แนวคิดปฏิบัตินิยมกับการศึกษา (Pragmatism and Education)

ความมุ่งหมายของการศึกษา (Aim of Education)

1. เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ดิวอี้ (Dewey) และนักปฏิบัตินิยมทั้งหลายเชื่อว่าการศึกษาคือสิ่งจำเป็นต่อชีวิต เพราะชีวิตคือการศึกษ เราไม่สามารถแยกชีวิตออกจากการศึกษาได้ เพราะการศึกษามีเป้าหมายถึง การที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ เรียกการปฏิสัมพันธ์นี้ว่า ประสบการณ์ บรรพบุรุษ ได้เรียนรู้และมีประสบการณ์มาก่อนก็จะถ่ายทอดประสบการณ์ดังกล่าวไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ ลักษณะนิสัย การกระทำ ความคิด และทัศนคติต่างๆ ถ้าสังคมปราศจากการถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมแล้ว เผ่าพันธุ์ของมนุษย์ก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้อีกต่อไป

2. เพื่อความเจริญงอกงาม (growth) ความเจริญงอกงามทางด้านร่างกายให้รู้จักปฏิบัติตนเพื่อให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี ร่างกายแข็งแรง ความเจริญทางด้านจิตใจหรือด้านปัญญาเพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ การศึกษาช่วยให้คนมีปัญญาในการที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ให้รู้จักคิดในทางที่ถูกที่ควร รู้จักรับผิดชอบ มีคุณธรรม ด้านอารมณ์ การศึกษาทำให้สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ด้านสังคม รู้จักปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนให้เข้ากับสังคม เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

3. เพื่อปฏิบัติได้จริง การศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง กล่าวคือ ต้องเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (learning by doing) ครูเป็นเพียงผู้แนะนำแนวทางปฏิบัติและจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเด็ก การจัดประสบการณ์ต้องเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางคือ จัดตามความสนใจของเด็กโดยการจัดสิ่งแวดล้อมให้ท้าทายนิสัยใฝ่รู้ของเด็ก ทำให้เด็กรู้จักตนเองและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

วิธีการศึกษา (Methods of Education)

ปฏิบัตินิยมไม่มีวิธีการศึกษาแบบใดแบบหนึ่ง แต่ครูควรใช้วิธีการศึกษาที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด วิธีการสอนควรมีลักษณะดังนี้

1. วิธีการสอนต้องยืดหยุ่น (flexible) สามารถที่จะปรับใช้กับหลายๆ เนื้อหาวิชา
2. สอนโดยสถานการณ์จริงและของจริง ในกระบวนการสอนต้องมีอุปกรณ์ที่ช่วยในการปฏิบัติ สิ่งก่อสร้าง อุปกรณ์และเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ ในโรงเรียนล้วนแล้วแต่มีประโยชน์ทั้งสิ้น เพื่อให้เด็กใช้ประโยชน์ได้ควรเป็นสิ่งที่เคลื่อนไหวได้และเหมาะสมสำหรับเด็ก
3. วิธีการสอนต้อง让孩子เห็นความสัมพันธ์ของความรู้ทั้งหลาย ควรรวมวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน เช่น การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) การสะกดคำ (spelling) รวมกันเป็นกลุ่มวิชาภาษาศาสตร์ (language) ถ้ารวมเป็นกลุ่มวิชาจะทำให้เกิดการบูรณาการขึ้น เด็กสามารถเห็นความสัมพันธ์ของวิชาต่างๆ ได้
4. สอนตามความสนใจของเด็ก ปฏิบัตินิยมสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (child center) ความสนใจ (interest) หมายถึง ความสนใจและความจำเป็น (interests and needs) บางครั้งความสนใจของเด็กอาจนอกกลุ่มนอกทาง ครูควรใช้วิธีการระดมให้ความสนใจของเด็กถูกต้องและเป็นไปตามแนวทางที่สร้างสรรค์
5. สอนให้เด็กรู้วิธีแก้ปัญหา ปฏิบัตินิยมเห็นว่าชีวิตมนุษย์ที่ดำรงอยู่ได้ก็ด้วยการแก้ปัญหา ฉะนั้นในการสอนจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กมองเห็นปัญหาต่างๆ และหาวิธีแก้ปัญหา สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงจะเป็นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีที่สุด
6. สอนให้เด็กทำงานเป็นกลุ่ม ปฏิบัตินิยมเห็นว่าการเล่นกีฬาโดยเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ครูต้องมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออก ให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น เน้นการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้เด็กรับบทบาทและหน้าที่ในกลุ่ม และมีการเปลี่ยนหน้าที่กันเพื่อให้เด็กยอมรับสถานภาพและหน้าที่ของตน
7. สอนความรู้ทั่วไปมากกว่าความรู้เฉพาะ ปฏิบัตินิยมเห็นว่าการเล่นกีฬาโดยเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ครูต้องมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออก ให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น เน้นการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้เด็กรับบทบาทและหน้าที่ในกลุ่ม และมีการเปลี่ยนหน้าที่กันเพื่อให้เด็กยอมรับสถานภาพและหน้าที่ของตน

ได้รับความรู้กว้างๆหลากหลายสาขาเพื่อเขาจะได้นำความรู้หลายๆอย่างมาใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

หลักสูตร (Curriculum)

ในการกำหนดหลักสูตรควรวี คำนึงถึงหลัก 2 ประการคือ หลักแห่งเหตุผล (logical) และหลักแห่งจิตวิทยา (psychological) ประการแรก หมายถึง ความต้องการให้เด็กมีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม (discipline) ประการหลัง หมายถึง ความสนใจ (interest) เนื้อหาวิชาที่บรรจุในหลักสูตรควรจัดตามความสนใจของเด็ก ควรเป็นเนื้อหาวิชาที่ไม่จำกัด เปลี่ยนแปลงได้ ใกล้ตัวเด็ก ทันสมัยและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้

หลักสูตรปฏิบัตินิยมเน้นกระบวนการ (process) มากกว่าเนื้อหาวิชา (subject matter) เพราะการเรียนแบบเน้นเนื้อหาวิชาไม่ให้ความสำคัญของวิธีการ (means) แต่ให้ความสำคัญของผล (outcome) ที่ได้รับมากกว่า ปฏิบัตินิยมเห็นว่าผลและวิธีการเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้เพราะวิธีการเป็นตัวชี้ว่าบรรลุผลในการปฏิบัติหรือไม่ นอกจากนี้ หลักสูตรต้องมีความหลากหลาย (diversified curriculum) เพื่อให้เด็กได้เลือกเรียนตามความสนใจโดยกำหนดเป็นหัวข้อ (topics) ต่างๆ มากมาย และทันสมัยน่าสนใจ

ความมุ่งหมายของการศึกษา (Aim of Education)

1. เพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดและค่อนข้างจะเป็นลักษณะ Utopia
2. การศึกษาเพื่อชุมชน
3. การศึกษาเพื่อมุ่งความเป็นเอกภาพ หน้าที่หลักของการศึกษาคือการสร้างสังคมโลก (World community) ความเป็นภราดรภาพ (brotherhood) และประชาธิปไตย (democracy)

วิธีการศึกษา (Methods of Education)

ปฏิรูปนิยมได้เสนอวิธีการศึกษาดังนี้

1. ครูและนักเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน กล่าวคือ แทนที่จะให้เด็กเป็นฝ่ายรับ (passive) ครูเป็นฝ่ายให้ (active) อย่างเดียว ก็เปลี่ยนเป็นการร่วมกันคิด วิเคราะห์และตัดสินใจ
2. ให้เด็กได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมในสังคม โดยให้เด็กตระหนักว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ในการเรียนวิชาต่างๆ เด็กต้องได้ปฏิบัติจริงในสังคม เช่น เด็กที่เรียนวิชาเกี่ยวกับการเมืองจะต้องฝึกงานในสถาบันที่เกี่ยวข้องทางการเมือง เพื่อให้เด็กได้รู้ถึงกระบวนการทางการเมือง ซึ่งจะดีกว่าที่อ่านจากหนังสือหรือนั่งฟังครูบรรยายเท่านั้น

3. วิธีสอนแบบประชาธิปไตย (democratic educational practice) คือการสอนให้เด็กเป็นนักวิเคราะห์วิจารณ์ รู้จักวินิจฉัยเพื่อการตัดสินใจ (discriminating in judgment) ให้เด็กได้พบกับปัญหาต่างๆ ในสังคม และพัฒนาศักยภาพในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น วิธีการดังกล่าวต้องใช้กับเด็กทุกระดับชั้น

บทบาทของโรงเรียน

1. เปลี่ยนแปลงสังคม โรงเรียนไม่เพียงสอนให้ปรับตัวเข้ากับสังคมเท่านั้น เพราะปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย การแก้ปัญหาที่ดีที่สุดคือการปฏิรูปสังคม การที่จะปฏิรูปสังคมได้ทุกคนต้องมีการศึกษา โรงเรียนจึงต้องมีหน้าที่ให้การศึกษาเพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิรูปสังคมได้

2. โรงเรียนต้องไม่แปลกแยกจากชุมชน เรียกว่า โรงเรียนชุมชน (community school) โรงเรียนมีหน้าที่ปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนให้มีคุณภาพ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการศึกษา และจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และชุมชนคือห้องปฏิบัติการของนักเรียน กล่าวคือ การเรียนการสอนไม่ได้จำกัดเฉพาะในห้องเรียน แต่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและเรียนรู้ชุมชน

3. ส่งเสริมประชาธิปไตย โรงเรียนมีหน้าที่ส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่เด็ก และประชาชนทั่วไปเพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการของประชาธิปไตยและเป็นพื้นฐานการปฏิรูปชุมชนไปสู่สังคมโลก

หลักสูตร (Curriculum)

ในการกำหนดหลักสูตรประการแรกที่ต้องนึกถึง คือ การที่让孩子ได้ออกไปสัมผัสกับสังคมภายนอกให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพราะเป็นวิธีเดียวที่จะทำให้เด็กได้เข้าใจสังคม

หลักสูตรของการปฏิรูปนิยมที่พัฒนาโดยบรามเมลด์ (Brameld) เรียกว่า Wheel curriculum ประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ สองส่วน ดังนี้

1. คุมล้อ (hub of wheel) หมายถึง เนื้อหาสาระที่สำคัญที่จะศึกษา
2. ซี่ล้อ (spokes) คือเทคนิควิธีการที่หลากหลายที่จะใช้ในการสอน เช่น การแบ่งกลุ่มอภิปราย (discussion groups) การฝึกงาน (field experience)

หลักสูตรมีลักษณะดังนี้

1. ลักษณะของหลักสูตรปฏิรูปนิยมเป็น World Curriculum คือ เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นภราดรภาพ ความยุติธรรมและมุ่งสันติสุขแห่งโลก

2. เน้นการปฏิบัติ ให้เด็กศึกษาปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นและคิดหาวิธีแก้ไข
3. หลักสูตรเพื่ออนาคต เป้าหมายของหลักสูตรต้องคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น มิใช่มองเฉพาะปัญหาในปัจจุบัน

2.2.5 แนวคิดทางการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิวัติมุมมองต่อผู้เรียน

การปฏิวัติการศึกษาที่สำคัญที่สุดตามความเห็นของดร.รุ่งแก้วแดงคือการปฏิวัติมุมมองที่มีต่อผู้เรียนท่านกล่าวว่าที่ผ่านมาผู้เรียนถูกมองว่าเป็น “วัตถุดิบ” ที่ส่งผ่านเข้ากระบวนการหรือเครื่องจักรทางการศึกษา (สถาบันการศึกษา) จนได้ผลผลิตที่เป็นบัณฑิตออกมาซึ่งมุมมองนี้ควรจะปรับเปลี่ยนไปเป็นดังนี้

- 1) ผู้เรียนคือผู้ที่มีสมองมีสติปัญญา มีความคิด มีความอยากรู้อยากเรียนและเป็นมนุษย์ที่ประเสริฐและมีศักดิ์ศรี
- 2) ผู้เรียนคือผู้ที่เป็นที่รักของเราเป็นลูกหลานหรือศิษย์รัก
- 3) ผู้เรียนคืออนาคตของชาติความสามารถในการแข่งขันกับสังคมโลกของประเทศไทยขึ้นอยู่กับผู้เรียนในวันนี้
- 4) ผู้เรียนคือตัวของเราเองและทุกคนในสังคมทุกวัยทุกกลุ่มเป้าหมายตามแนวความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต
- 5) ผู้เรียนคือลูกค้ำของครูและสถานศึกษาผู้ซึ่งมีสิทธิได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจสอดคล้องกับความต้องการและความถนัดของเขา

ด้วยเหตุนี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพหรือพหุปัญญาของเขาอย่างเต็มที่การปฏิบัติต่อผู้เรียนควรเป็นไปอย่างไร้เกียรติความเป็นมนุษย์ของเขายอมรับในสิทธิของผู้เรียนคำนึงถึงความต้องการความถนัดและความสนใจของเขาการเรียนรู้ควรต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักเชื่อมโยงความคิดรู้จักใช้และพัฒนาภูมิปัญญาไทยปรับค่านิยมให้เหมาะสมกับสภาพการณ์พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาและการเรียนการสอนต้องมุ่งสนองตอบความต้องการของลูกค้ำคือผู้เรียนให้ความสำคัญกับผู้เรียนและให้ทางเลือกกับผู้เรียนมากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยกระบวนการหลัก 2 กระบวนการคือ

กระบวนการเรียนรู้กับกระบวนการสอนซึ่งกระบวนการสอนจะต้องเป็นไปเพื่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนท่านได้วิเคราะห์ให้เห็นสภาพของการเรียนการสอนที่ควรปรับเปลี่ยนไปจากอดีตดังนี้

1) ที่ผ่านมาโดยทั่วไปโรงเรียนมีการสอนมากกว่าการเรียนรู้มีบทบาทในการทำกิจกรรมต่างๆมากกว่าผู้เรียนดังนั้นจึงควรมีการปฏิวัติระบบการเรียนการสอนซึ่งกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีบทบาทมากที่สุดในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนสภาพจากห้องสอนเป็นห้องเรียนและโรงเรียนเป็นโรงเรียน

2) ที่ผ่านมาโรงเรียนส่วนใหญ่ยังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยไม่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแต่กลับยึดตัวครูหลักสูตรเนื้อหาวิชาสื่อและการวัดผลเป็นหลักการมุ่งเน้นเนื้อหาทำให้ผู้เรียนไม่ได้พัฒนาสมองไม่ได้ใช้ความคิดและไม่ได้สร้างความรู้ด้วยตัวเองเป็นเหตุให้ผู้เรียนขาดความสามารถในการคิดและการสร้างความรู้ด้วยตนเองครูจึงควรปฏิวัติกระบวนการเรียนรู้โดยเปลี่ยนบทบาทของตนจากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นการสนับสนุนส่งเสริมช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

3) ที่ผ่านมาการเรียนส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนแบบแยกส่วนแยกเป็นรายวิชาขาดการเชื่อมโยงความรู้เข้าด้วยกันและการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดังนั้นการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนจึงควรมีลักษณะที่บูรณาการมากขึ้นเปลี่ยนจากรายวิชาเป็นการเรียนแบบองค์รวมเพราะจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้แบบองค์รวมที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของตนได้

4) ที่ผ่านมาการเรียนสร้างความเครียดและความทุกข์ให้แก่เด็กทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้ขาดความใฝ่รู้ดังนั้นจึงควรมีการปฏิวัติกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตามความสนใจมากขึ้นมีความสุขสนุกกับการศึกษาเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

5) ที่ผ่านมาผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้รับความรู้จากครูผู้เรียนไม่มีโอกาสได้ฝึกฝนการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงขาดความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพราะขาดการเรียนรู้กระบวนการในการแสวงหาความรู้ดังนั้นครูจึงควรฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

6) ที่ผ่านมาการเรียนรู้อาจจำกัดอยู่ในห้องเรียนเท่านั้นการเรียนรู้ที่แท้จริงนั้นไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในห้องเรียนเสมอไปครูควรเปิดโอกาสและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายการเรียนแบบใหม่เป็นการเรียนตลอดเวลาเป็นการเรียนตามความพร้อมผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกเวลาเรียนที่ไหนก็ได้และสอบที่ไหนเมื่อไรก็ได้

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปบทบาทหน้าที่ของครู

ครูเป็นกำลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้การปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ประสบความสำเร็จได้หากครูไม่มีการปฏิวัติมุมมองต่อผู้เรียนและไม่ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนความสำเร็จก็คงเกิดขึ้นไม่ได้ท่านได้เสนอหลักการในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูยุคใหม่ไว้ว่าครูควรให้การเรียนเป็นสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เรียนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลรวมทั้งครูจะต้องทำตัวเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียนด้วยนอกจากนี้ท่านยังได้เสนอกระบวนการเรียนการสอน 10 ขั้นตอนซึ่งประกอบด้วย

- 1) การศึกษารวบรวมข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การวิเคราะห์เพื่อค้นหาศักยภาพของผู้เรียน
- 3) การร่วมกับผู้เรียนในการสร้างวิสัยทัศน์
- 4) การร่วมกันวางแผนการเรียน
- 5) การแนะนำช่วยเหลือเรื่องการเรียน
- 6) การสรรหาสื่อและอุปกรณ์
- 7) การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง
- 8) การเสริมพลังและสร้างกำลังใจ
- 9) การร่วมกันประเมินผล
- 10) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ท่านได้กล่าวอีกว่าครูที่สอนตามกระบวนการนี้จะมีภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิมอย่างหน้ามือเป็นหลังมือครูจะมีบทบาทเป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” (facilitator) ผู้ให้คำแนะนำและเสริมพลังแก่นักเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งท่านขอเรียกครูแบบนี้ว่าเป็น “ครูพันธุ์ใหม่” เพราะเป็นคำบ่งบอกถึงความเปลี่ยนแปลงของครูแบบพลิกโฉม

แนวคิดทฤษฎีทางการศึกษา

1. จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจด้วยตนเองผู้สอนมีหน้าที่ช่วยเหลือให้คำปรึกษา “การเรียนรู้เกิดจากการกระทำ (Learning by doing)”
2. สกินเนอร์ (B.F. Skinner) การเรียนรู้แบบการกระทำและการเสริมแรงทั้งบวกและลบ
3. ฌองฌาคส์ รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) “เด็กเปรียบเสมือนผ้าขาว” การให้การศึกษาแก่เด็กต้องทำความเข้าใจธรรมชาติของเด็กเสียก่อน

4. ธอร์น ไคค์ (Edward L. Thorndike) ทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยง (Connectionism Theory) เน้นสิ่งเร้า(Stimulus)กับการตอบสนอง(Response) กฎแห่งการเรียนรู้ 3 กฎ

4.1 กฎแห่งการฝึกหัดหรือการกระทำซ้ำ (The Law of Exercise or Repetition) ซึ่งให้เห็นว่าการกระทำซ้ำหรือการฝึกหัดนี้หากได้ทำบ่อยๆ ซ้ำๆ ซากๆ จะทำให้การกระทำนั้นๆ ถูกต้องสมบูรณ์และมั่นคง

4.2 กฎแห่งผล (The Law of Effect) เป็นกฎที่มีชื่อเสียงและได้รับความสนใจมากที่สุดใจความสำคัญของกฎนี้ก็คือรางวัลหรือความสมหวังจะช่วยส่งเสริมการแสดงพฤติกรรมนั้นมากขึ้นแต่การทำโทษหรือความผิดหวังจะลดอาการแสดงพฤติกรรมนั้นลง

4.3 กฎแห่งความพร้อม (The Law of Readiness) กฎนี้หมายถึงความพร้อมของร่างกายในอันที่จะแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมา

5. เฟรดเดริก فروเบล (Friedrich Froebel) “บิดาของการอนุบาลศึกษา” فروเบลเป็นบุคคลแรกที่ได้ออกแบบหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะหลักสูตรของ فروเบลเน้นความสำคัญของการเล่นและการพัฒนาศักยภาพของตนเอง فروเบลมีความเชื่อว่าเด็กเล็กๆ เกิดมาพร้อมกับความรู้และทักษะที่สะสมอยู่ในหน้าที่ที่สำคัญของครูคือการพยายามดึงความสามารถที่มีอยู่ภายในของเด็กออกมาและช่วยให้เด็กตระหนักถึงความสามารถของตนเอง

6. โจฮันน์ ไฮน์ริช เปสตาลอซซี (Johann Heinrich Pestalozzi) เปสตาลอซซีเชื่อว่าการศึกษาระบบชาติถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอน เปสตาลอซซีมุ่งเน้นความคิดของการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ (integrated curriculum) ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม เปสตาลอซซีกล่าวว่าการจัดการศึกษาให้แก่เด็กควรรวมถึงการพัฒนาร่างกายสติปัญญา และจิตใจ

7. มาเรีย มอนเตสซอรี (Maria Montessori) ดร. มาเรีย มอนเตสซอรี เป็นแพทย์หญิงคนแรกชาวอิตาลี ผู้คิดการสอนแบบมอนเตสซอรีขึ้นครั้งแรก โดยเริ่มจากการทำงานกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทำให้ค้นพบว่าเด็กต้องการการกระตุ้นและการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม มอนเตสซอรีจะให้ความสำคัญกับการศึกษาทางด้านสัมผัส (education of the senses) เพราะถือว่าเป็นรากฐานของพัฒนาการทางสติปัญญา นอกจากนั้น มอนเตสซอรียังให้ความสำคัญกับสายสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน

8. เบนจามิน เอสบลูม (Benjamin S. Bloom) ได้จำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้ออกเป็นหมวดหมู่ตามความยากง่ายเรียกว่า Taxonomy of Educational Objectives คือ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) 1.) ความรู้ที่เกิดจากความจำ (Knowledge) ซึ่งเป็นระดับต่ำที่สุด 2.) ความเข้าใจ (Comprehend) 3.) การประยุกต์ (Application) 4.) การวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหา

ตรวจสอบได้ 5.) การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่างๆมาประกอบเป็นรูปแบบใหม่ได้ ให้แตกต่างจากรูปเดิมเน้นโครงสร้างใหม่ 6.) การประเมินค่า (Evaluation) วัดได้และตัดสินได้ว่าอะไรถูกหรือผิดประกอบการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด

จิตพิสัย (Affective Domain) 1.) การรับ (Receiving) 2.) การตอบสนอง (Responding) 3.) การให้ค่านิยม(Valuing) 4.) การจัดรวบรวม(Organization) 5.) การพัฒนาลักษณะนิสัยจากค่านิยม (Characterization by value concept)

ทักษะพิสัย(Skill Domain) 1.) ขั้นการรับ (Perception) 2.) ขั้นเตรียม(Set) 3.) ขั้นฝึกหัด (Guide response) 4.) ขั้นทำได้ (Mechanism) 5.) ขั้นชำนาญ (Complis overt request)

9. โรเบิร์ตกาเย่ (Robert Gagne) ได้นำเอาแนวแนวคิด 9 ประการมาใช้ประกอบการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้บทเรียนที่เกิดจากการออกแบบในลักษณะการเรียนการสอนจริงโดยยึดหลักการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ หลักการสอนทั้ง 9 ประการได้แก่

- 1.) เร่งเร้าความสนใจ (Gain Attention)
- 2.) บอกวัตถุประสงค์ (Specify Objective)
- 3.) ทบทวนความรู้เดิม (Activate Prior Knowledge)
- 4.) นำเสนอเนื้อหาใหม่ (Present New Information)
- 5.) ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ (Guide Learning)
- 6.) กระตุ้นการตอบสนองบทเรียน (Elicit Response)
- 7.) ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Provide Feedback)
- 8.) ทดสอบความรู้ใหม่ (Assess Performance)
- 9.) สรุปและนำไปใช้ (Review and Transfer)

10. เพียเจต์ (Piaget) พัฒนาการทางเขาวงกตปัญญาของเพียเจต์นั้นสามารถแบ่งขั้นตอนทั้งสิ้น 4 ลำดับขั้นได้แก่

ระยะที่ 1 ขั้นของการใช้ประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อ (Sensory – Motor Operation or Reflexive)อยู่ในช่วงอายุแรกเกิดถึง 2 ปีเด็กจะพัฒนาการแก้ปัญหาโดยไม่ต้องใช้ภาษา เป็นสื่อเป็นช่วงเริ่มต้นที่จะเรียนรู้ในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมถ้ามีการใช้ประสาทสัมผัสมากเท่าไรก็จะช่วยพัฒนาเขาวงกตปัญญาได้มากขึ้นด้วยโดยทั่วไปเด็กจะรับรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรมได้เท่านั้น

ระยะที่ 2 ขั้นเตรียมความคิดที่มีเหตุผลหรือการคิดก่อนปฏิบัติการ (Preoperation or Preconceptual Stage or Concret Thinking Operations) อยู่ในช่วงอายุ 2-7 ปี พัฒนาการเขาวงกตปัญญาของเด็กวัยนี้เน้นไปที่การเรียนรู้และเริ่มมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้นด้วยโดย

สามารถพูดได้เป็นประโยคมีการสร้างคำได้มากขึ้นแต่เด็กยังไม่สามารถใช้สติปัญญาคิดได้อย่างเต็มที่

ระยะที่ 3 ขั้นคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นรูปธรรม (Concrete Operation Stage or Period of Concrete Operation) หรือขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรมอยู่ในช่วงอายุ 7-11 ปีเด็กในวัยนี้จะสามารถใช้เหตุผลในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ได้ดีขึ้นโดยลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้คือ 1) สามารถสร้างจินตนาการในความคิดของตนขึ้นมาได้ (Mental Representations) 2) เริ่มเข้าใจเกี่ยวกับการคงสภาพปริมาณของสสาร (Conservation) 3) มีความสามารถในการคิดเปรียบเทียบ (Relational Terms) 4) สามารถสร้างกฎเกณฑ์เพื่อจัดสิ่งแวดล้อมเป็นหมวดหมู่ได้ (Class inclusion) เช่นการแบ่งแยกประเภทของสัตว์เป็นต้น 5) มีความสามารถในการเรียงลำดับ (Serialization and Hierarchical Arrangements) 6) สามารถคิดย้อนกลับไปได้ (Reversibility)

ระยะที่ 4 ขั้นของการคิดอย่างมีเหตุผลและอย่างเป็นทางการ (Formal Operation Stage or Period of Formal Operation) หรือขั้นการปฏิบัติการด้วยนามธรรมอยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไปเด็กจะเริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ได้เข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรมเป็นตัวของตัวเองต้องการอิสระไม่ยึดตนเป็นศูนย์กลางรู้จักการใช้เหตุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

11. บรูเนอร์ (Bruner) บรูเนอร์มีความเชื่อว่า “การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีพื้นฐานอยู่บนประสบการณ์หรือความรู้เดิม”

บรูเนอร์ได้จัดลำดับขั้นพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กหรือโครงสร้างทางสติปัญญาเป็น 3 ขั้น

ขั้นที่ 1 Enactive representation (แรกเกิด – 2 ขวบ) ในวัยนี้เด็กจะมีการพัฒนาการทางสติปัญญาโดยใช้การกระทำเป็นการเรียนรู้หรือเรียกว่า Enactive mode เด็กจะใช้การสัมผัสเช่นจับต้องด้วยมือผลักดันสิ่งที่สำคัญเด็กจะต้องลงมือกระทำด้วยตนเองเช่นการเลียนแบบหรือการลงมือกระทำกับวัตถุสิ่งของ ต่างกับผู้ใหญ่ ที่จะใช้ทักษะที่ซับซ้อน เช่น ขี่จักรยาน ว่ายน้ำ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 Iconic representation ในพัฒนาทางขั้นนี้จะเป็นการใช้ความคิดเด็กสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆที่เกิดจากการมองเห็นการสัมผัสโดยการนิ่งมโนภาพการสร้างจินตนาการพัฒนาการนี้จะเพิ่มขึ้นตามอายุของเด็กยิ่งโตขึ้นก็ยิ่งสร้างจินตนาการได้มากขึ้นการเรียนรู้ในขั้นนี้เรียกว่า Iconic mode เด็กจะสามารถเรียนรู้โดยการใช้ภาพแทนการสัมผัสของจริงบรูเนอร์ได้เสนอแนะให้นำวัสดุทัศนวัสดุมาใช้ในการสอนเช่นบัตรคำภาพนิ่งเพื่อที่จะช่วยเสริมสร้างจินตนาการให้กับเด็ก

ขั้นที่ 3 Symbolic representation ในพัฒนาการทางขั้นนี้บรูเนอร์ถือว่าเป็น การพัฒนาการขั้นสูงสุดของความรู้ความเข้าใจเช่นการคิดเชิงเหตุผลหรือการแก้ปัญหาวิธีการเรียนรู้ ขั้นนี้เรียกว่า Symbolic mode ซึ่งผู้เรียนจะใช้ในการเรียนได้เมื่อมีความเข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรม

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เจนเนตร กุยสี (2556) ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือก โรงเรียนระดับประถมศึกษาของผู้ปกครองตำบลท่าพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกโรงเรียนระดับประถมศึกษาของผู้ปกครอง ตำบลท่าพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร การศึกษาในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปกครองของนักเรียนในตำบล จำนวน 100 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกโรงเรียนระดับประถมศึกษาของตำบลท่าพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร อันดับแรกคือ ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาที่ตรงกับสาขาวิชาที่สอน และครูผู้สอนเอาใจใส่นักเรียน และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นต้น อันดับที่สองคือ ปัจจัยด้านชื่อเสียง ได้แก่ ผู้แนะนำมีความเชื่อถือ ชื่อเสียงของศิษย์เก่าและความเก่าแกของ โรงเรียน เป็นต้น อันดับที่สามคือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าธรรมเนียมที่เก็บมีความคุ้มค่า ผู้ปกครองเบิกค่าเล่าเรียนได้ และทางโรงเรียนมีทุนการศึกษา เป็นต้น อันดับทีสี่คือ หลักสูตรการเรียนการสอน เช่น หลักสูตรการสอนภาษา หลักสูตรกีฬาเฉพาะด้านหรือหลักสูตรการสอนด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี เป็นต้น และอันดับสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม ได้แก่ โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนครบถ้วน มีอุปกรณ์ทันสมัย มีสภาพแวดล้อมน่าอยู่ ปลอดภัย เดินทางสะดวก เป็นต้น ซึ่งทั้งห้า ปัจจัยนี้ปัจจัยแรกมีผลต่อการเลือกโรงเรียนระดับประถมศึกษาของตำบลท่าพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตรในระดับที่มาก

วรรณวีรย์ จันทร์ฉายรัศมี(2554)การเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในเครือจิมโบรี เพลย์แอนด์มิวสิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนอนุบาลและเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองที่พาเด็กปฐมวัยอายุ 2-3 ปีมาทำกิจกรรมที่ จิมโบรี เพลย์แอนด์มิวสิก(Gymboree Play & Music) ทั้ง 10 สาขา จำนวน 200 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการเลือกโรงเรียนอนุบาลโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้ปกครองมีความต้องการด้านบริการมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้าน

บุคลากร สถานที่ และด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนตามลำดับ ทั้งนี้อาจเพราะผู้ปกครองย่อมต้องการสิ่งที่ดีที่สุดให้กับบุตรหลานตามที่ปัจจัยของผู้ปกครองเองจะเอื้ออำนวยได้

อรุณรดี บุญทน(2556)ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมปลาย ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมปลาย ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปางโดยการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บจากนักเรียนมัธยมปลาย ได้แก่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในเขตอำเภอ จังหวัดลำปาง จำนวน 377 คน ผลการศึกษาพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผลิตภัณฑ์จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความน่าเชื่อถือ และมีความชำนาญในการสอนสาขาที่สอน รองลงมาคือด้านช่องทางการจัดจำหน่าย คือ สถานที่เรียนมีบรรยากาศที่ดี ปลอดภัย และเหมาะสมแก่การเรียนการสอน อันดับสามด้านราคา คือ มีการแจ้งค่าใช้จ่าย ค่าเล่าเรียนที่ชัดเจน อันดับสี่ด้านการส่งเสริมการขาย คือ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ป้ายโฆษณา เว็บไซต์ เป็นต้น อันดับห้าด้านวัฒนธรรมจากการศึกษา คือ เป็นโรงเรียนกวดวิชาที่ผู้มีชื่อเสียงในสังคมส่วนใหญ่ให้การยอมรับ ถัดมาเป็นด้านสังคม คือ มีผู้ประสบความสำเร็จจากโรงเรียนที่เลือก และอันดับสุดท้ายด้านจิตวิทยา คือ เคยเรียนที่โรงเรียนกวดวิชาแห่งนั้น

แสงดาว เชื้อนนไชย (2557) ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเขตตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปางและเพื่อนำผลการศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อนำไปวางแผนในการนำสู่การปฏิบัติต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานบุคลากร ด้านงานอาคารสถานที่ และด้านงานสัมพันธ์ชุมชน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 258 คน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากพบว่ามี ความพึงพอใจด้านงานอาคารสถานที่มากที่สุด รองลงมาคือด้านงานสัมพันธ์ชุมชนและพบว่าด้านงานบุคลากรมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากรองลงมาคือด้านงานวิชาการและด้านงานกิจการนักเรียนทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีสถานที่ตั้งอยู่ในชุมชน ประกอบกับกับโรงเรียนได้มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานสู่สาธารณะชนมาโดยตลอด ตลอดจนโรงเรียนยังมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและสถานที่ราชการใกล้โรงเรียน จึงได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองส่งนักเรียนมาเข้าเรียน

นางสาวจิรัชญาสุข โภคา และนางสาวศิริจันทร์ พุกษาอารักษ์ (2555) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนภาษาอังกฤษในสถาบันสอนภาษา Enconceptเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนภาษาอังกฤษในสถาบันสอนภาษา Enconceptเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกเรียนภาษาอังกฤษในสถาบันสอนภาษา Enconceptเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร การศึกษาในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคที่สนใจเรียนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุ 16 ปี ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 ส่วนใหญ่เป็นการตัดสินใจเลือกเรียนกับสถาบันการสอนด้วยตัวเองเพื่อที่จะเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านเนื้อหาหลักสูตรและค่าใช้จ่ายในการเรียน ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไม่เลือกเรียนกับสถาบันสอนภาษา Enconcept เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสถานที่ตั้งและทำเลที่ตั้ง แต่ในอนาคตมีแนวโน้มที่นักเรียนกลุ่มดังกล่าวอาจจะเรียนกับสถาบันสอนภาษา Enconceptเขตพญาไท

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การศึกษาในปัจจุบันมีส่วนสำคัญในชีวิตเรามาก และยิ่งเรามีการปูพื้นฐานการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็กก็ย่อมส่งผลที่ดีในอนาคต การเลือกโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาต่างๆย่อมมีปัจจัยที่สำคัญแตกต่างกันไป จากงานวิจัยจะเห็นได้ว่าคนจะให้ความสำคัญกับบุคลากรที่มีความชำนาญ เอาใจใส่ในการสอนเป็นอันดับต้นๆ รองลงมาคือหลักสูตรการเรียนการสอน ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมและคุ้มค่า สถานที่ๆสะดวกสบาย มีความปลอดภัย รวมถึงชื่อเสียงในสถาบันนั้นๆซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้เหมาะสมกับตัวเด็กและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองเช่นกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. แหล่งข้อมูล
2. กรอบแนวคิดการวิจัย
3. กลุ่มเป้าหมาย
4. เครื่องมือที่ใช้วิจัย
5. การออกแบบเครื่องมือ
6. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

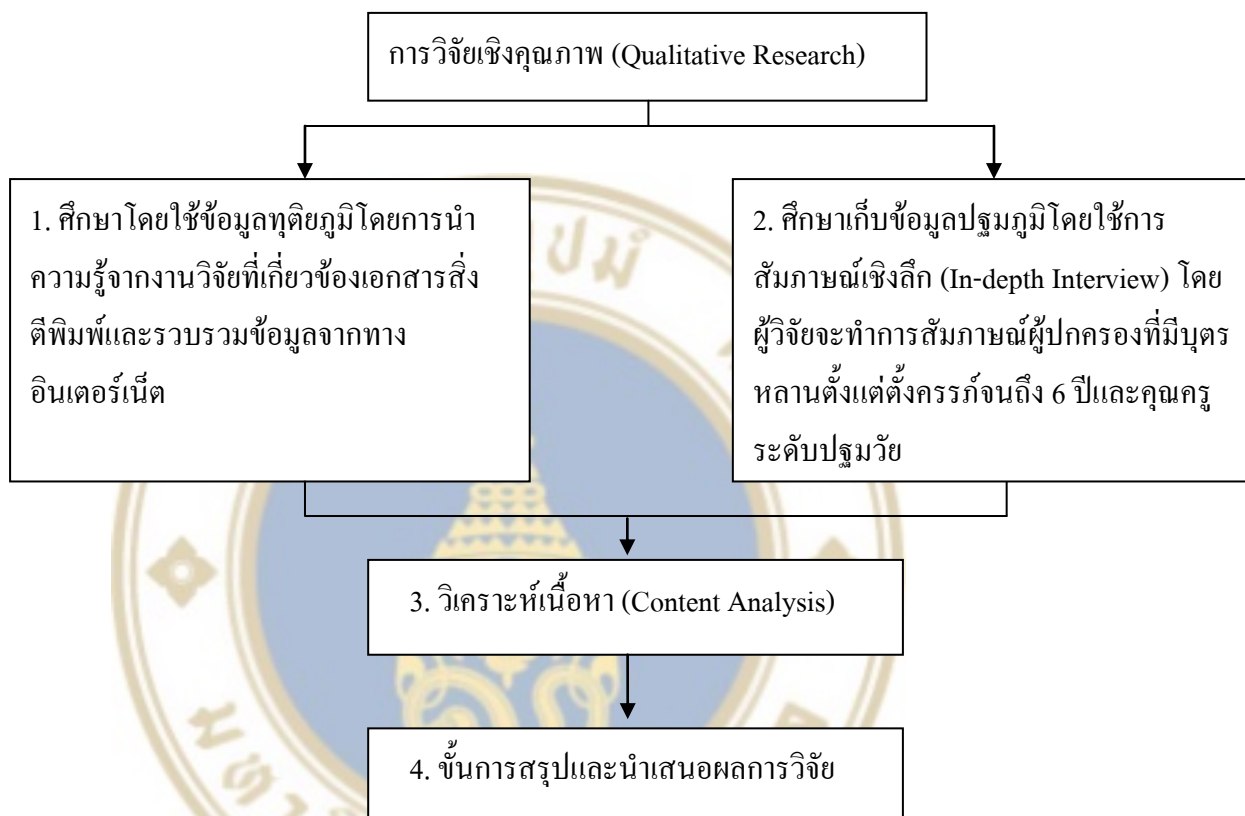
3.1 แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยทำการสัมภาษณ์จากผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเริ่มตั้งแต่ตั้งครรภ์ จนถึง 6 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลและคุณครูระดับปฐมวัย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การค้นคว้าข้อมูลจากทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเอกสารสิ่งตีพิมพ์วิทยานิพนธ์จากสถาบันต่างๆรวมทั้งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ความต้องการและเหตุผลต่างๆในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนในแต่ละระดับชั้น

3.2 กรอบขั้นตอนงานวิจัย

จากการศึกษาและค้นคว้าเพื่อกำหนดแนวทางการวิจัยผู้วิจัยได้มีกรอบงานวิจัยที่เป็นขั้นตอนการวิจัยเพื่อได้ผลวิจัยตามความต้องการดังต่อไปนี้

ภาพ 3.1 แสดงกรอบขั้นตอนงานวิจัย

ที่มา : ประยุกต์จากกรอบขั้นตอนงานวิจัยของ ชนิภาแก้วมูล (2556)

3.3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเริ่มตั้งแต่ตั้งครรภ์จนถึง 6 ปีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลและคุณครูระดับปฐมวัย

3.4 เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งเป็นคำถามที่มีลักษณะปลายเปิดยืดหยุ่นและพร้อมที่จะมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนในแต่ละสถานการณ์ที่มีเหตุการณ์หรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็น มุมมองจากผู้ปกครองและคุณครูระดับปฐมวัยในการให้ข้อมูลโดยมีเครื่องมือวิจัยทั้งหมด 2 ชุดคือแบบคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเริ่มตั้งแต่ตั้งครรภ์ จนถึง 6 ปีและแบบสอบถามคุณครูระดับปฐมวัย

3.5 การออกแบบเครื่องมือ

การออกแบบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้จะออกแบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและทดลองสร้างเป็นแนวทางคำถามการสัมภาษณ์ซึ่งลักษณะคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะมุ่งเน้นไปที่การหาทัศนคติมุมมองต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเริ่มตั้งแต่ตั้งครรภ์ จนถึง 6 ปีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลและความคิดเห็นของคุณครูระดับปฐมวัย ทั้งนี้ได้มีการกำหนดให้นำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวมาดำเนินการตรวจสอบความชัดเจนในเชิงเนื้อหาให้สอดคล้องกับประเด็นและวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยไปตรวจสอบคุณภาพโดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทดสอบถูกต้องเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความถูกต้องสมบูรณ์อันมีผลต่อการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปใช้ในกระบวนการประมวลผลข้อมูลต่อไป

3.6 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในส่วนของคุณลักษณะข้อมูลสามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

3.6.1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) โดยเป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล (Individual Interview) โดยแบ่งออกเป็นผู้ปกครองจำนวน 10 คน และคุณครูระดับปฐมวัยจำนวน 5 คนในการสัมภาษณ์จะใช้คำถามแบบเจาะลึกเพื่อ

ค้นหาทัศนคติ แนวคิดและความจริง โดยวิธีการจดบันทึกข้อมูลและการบันทึกเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการขออนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนทำการบันทึกเสียงหากได้รับอนุญาตเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการตรวจสอบและตรวจทานความถูกต้องย้อนกลับในภายหลังได้

3.6.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆที่ได้จากวิทยานิพนธ์บทความจากหนังสือวารสารและเว็บไซต์ต่างๆทางอินเทอร์เน็ต

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการเก็บข้อมูลทั้ง 2 แหล่ง ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

3.7.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเชื่อมโยงกัน ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้เป็นข้อมูลชุดสุดท้าย เพื่อนำไปรวมกับข้อมูลทุติยภูมิ แล้วสรุปผลตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย คือเพื่อศึกษาทัศนคติต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเพื่อเข้าใจความต้องการของผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลาน

3.7.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

เป็นการวิเคราะห์โดยการนำข้อมูลทุติยภูมิ จากการเก็บข้อมูลจากบทความ หนังสือ เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ รายการโทรทัศน์ และข้อมูลอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ความต้องการ และเหตุผลต่างๆในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนในแต่ละระดับชั้นนำมาจับประเด็นหลักเพื่อนำไปเชื่อมโยงข้อมูล โดยจัดแนวคิดเหมือนกันไว้ด้วยกัน เป็นการให้รหัสตามแนวคิดที่สัมพันธ์กัน เพื่อสร้างภาพรวมเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3.8 ระยะเวลาใช้ในการทำวิจัย

ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ.2559 ถึง เมษายน พ.ศ. 2559 ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาทัศนคติต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้ศึกษาเก็บข้อมูลโดยการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานตั้งแต่ตั้งครรภ์ จนถึงอายุ 6 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 10 คน และคุณครูระดับปฐมวัยจำนวน 5 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น ไปศึกษาค้นหาความหมายของโรงเรียนระดับปฐมวัยที่ดีที่สุด ในทัศนคติของผู้ปกครองเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของบุตรหลานได้อย่างเหมาะสม โดยทำการรวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์ผลการวิจัยโดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

4.1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ซึ่งผลของข้อมูลที่ได้มาจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เป็นผู้ปกครองที่มีบุตรหลานตั้งแต่ตั้งครรภ์ จนถึงอายุ 6 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 10 คน และคุณครูระดับปฐมวัยจำนวน 5 คน ได้ผลนำมาวิเคราะห์โดยได้แบ่งประเด็นต่างๆ ได้ประเด็นการนำเสนอ ดังนี้

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ปกครองที่มีบุตรหลานตั้งแต่ตั้งครรภ์ จนถึงอายุ 6 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 10 คน สามารถแบ่งการสัมภาษณ์ได้ 7 ประเด็นการนำเสนอ ดังนี้

- ประเด็นที่ 1 การหาข้อมูลในการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง
- ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นทางการศึกษาของผู้ปกครองที่มีต่อบุตรหลาน
- ประเด็นที่ 3 จุดเริ่มต้นในการศึกษาหาข้อมูลให้บุตรหลาน
- ประเด็นที่ 4 แนวคิดต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัย
- ประเด็นที่ 5 ความคาดหวังของผู้ปกครองเมื่อส่งลูกเข้าโรงเรียน

ประเด็นที่ 6 การให้ความสำคัญกับด้านต่างๆในการเลือกการเลือก โรงเรียนระดับ
ปทุมวัยให้กับบุตรหลาน

- a) ด้านสถานที่
- b) ด้านบุคลากร
- c) ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน
- d) ด้านบริการ
- e) ด้านชื่อเสียง
- f) ด้านค่าใช้จ่าย

ประเด็นที่ 7 โรงเรียนระดับปทุมวัยที่ดีที่สุดในความนึกของผู้ปกครอง

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและสรุปข้อมูลจัดแบ่งตามแต่ละประเด็นเพื่อให้สามารถเข้าใจถึงแนวคิด ทศนคติและความจริงต่างๆของผู้ปกครองในการเลือก โรงเรียนระดับปทุมวัยให้กับบุตรหลาน ซึ่งสามารถอธิบายประเด็นต่างๆได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 การหาข้อมูลในการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ทั้ง 10 คน ได้ให้ความเห็นต่อการหาข้อมูลในการเลือกโรงเรียนระดับปทุมวัย 2 แหล่งหลักๆคือจากคนรอบข้างและจากอินเทอร์เน็ตโดยส่วนใหญ่มองเห็นว่าการหาข้อมูลรวมกันทั้ง 2 แหล่งน่าจะดีที่สุด เนื่องจากผู้ปกครองแต่ละคนก็ต้องการหาข้อมูลให้ได้มากที่สุด เพื่อต้องการจะหาโรงเรียนที่ดีและเหมาะสมที่สุดให้กับบุตรหลาน โดยข้อมูลจากคนรอบข้างก็มาจากเพื่อนๆที่มีลูกในวัยใกล้เคียงกัน ซึ่งก็จะมีการแชร์โอเคียวความคิดเห็นกันในข้อมูลต่างๆและจากอินเทอร์เน็ตก็มาจากหลายแหล่ง เช่น Social Media หน้าเพจต่างๆที่มีการแชร์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีประสบการณ์หรือคุณหมอบที่ได้อ่านแล้วถึงประสบการณ์เกี่ยวกับเลือกโรงเรียนในหลากหลายรูปแบบ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10 กล่าวไว้ว่า

“...หาข้อมูลมาเยอะพอสมควรค่ะ ทั้งสอบถามพูดคุยกับผู้ที่มีประสบการณ์อ่านจากหนังสือ เว็บไซต์ และติดตามอ่านหน้าเพจต่างๆ ที่มีคุณหมอบ นักจิตวิทยา หรือผู้มีประสบการณ์นำมาถ่ายทอดเอาไว้ค่ะ และก็มีว่าโรงเรียนแบบไหนที่จะเหมาะกับลูกที่สุด...”

ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นทางการศึกษาของผู้ปกครองที่มีต่อบุตรหลาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 10 คน ได้ให้ความคิดเห็นค่อนข้างตรงกันว่า การศึกษามีความสำคัญกับบุตรหลานมากเพราะเปรียบเสมือนการวางรากฐานที่ดีในการดำรงชีวิตของเด็กๆ การมีพื้นฐานการศึกษาที่ดีถือว่าเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองสามารถมอบให้เด็กๆได้ในวันนี้โดยที่ความรู้ไม่มีทางหายไป

ไหนได้เพื่อที่จะไปประกอบอาชีพใช้ชีวิตดำรงอยู่ในอนาคตอย่างมีคุณภาพและโตมาเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3 กล่าวว่า

“...ก็ค่อนข้างให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาของบุตรอะนะคะ เพราะว่าก็มองว่าเป็นสิ่งเดียวที่เราสามารถจะให้เค้าได้ในวันนี้ะคะเพื่อวางรากฐานไปสู่อนาคตของเค้าะคะ และนอกจากนี้เนี่ยก็มองว่าการศึกษานี้ยก้นำไปสู่สังคมที่ดี โอกาสที่ดีในภายภาคหน้าด้วย...”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4 ได้กล่าวว่า

“...การศึกษามีความสำคัญต่อบุตรหลานมาก เพราะว่ามันเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตของเค้า คิดว่าถ้าเค้าได้การศึกษาดี รวมถึงสังคมที่ดีเนี่ย เค้าจะเติบโตมาอย่างมีคุณภาพ ถ้าเราไม่ได้ให้การศึกษาที่ดีกับเค้าเนี่ย โตมาเค้าอาจจะเป็นปัญหาของสังคมได้...”

นอกจากนี้ยังมีผู้ปกครองที่มองว่าการศึกษานั้นก็เหมือนกับอาหารระดับตัวลูก ที่สามารถช่วยดึงศักยภาพสูงสุดที่มีในตัวออกมาได้ และก้าวไปได้สุดทางอย่างสมบูรณ์

ประเด็นที่ 3 จุดเริ่มต้นในการศึกษาหาข้อมูลให้บุตรหลาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 10 คนได้ให้ความคิดเห็นที่ค่อนข้างหลากหลาย แต่ก็อยู่ในช่วงระยะเวลาไม่แตกต่างกันมาก แต่โดยส่วนมากก็จะเริ่มศึกษาเรื่องการศึกษาให้บุตรหลานตั้งแต่ออยู่ในช่วงตั้งครรภ์ เพราะอย่างที่คุณผู้ปกครองได้กล่าวไปในข้อข้างต้นที่ว่า เห็นว่าการศึกษามีความสำคัญกับบุตรหลานจึงได้มีการศึกษา หาข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมให้บุตรหลานเมื่อถึงวันเวลาที่เหมาะสม ยิ่งยุคปัจจุบัน โรงเรียนต่างๆดีทั้งหลาย ก็ต้องใช้เวลาและจงใจตั้งแต่เนิ่นๆในการจะพาบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเหล่านั้น ผู้ปกครองทั้งหลายจึงต้องเร่งหาข้อมูลเพื่อให้บุตรหลานนั้นได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่ดีตามความต้องการดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

“...เริ่มคิดเกี่ยวกับการศึกษาของลูกตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์ในไตรมาสที่ 3 คือประมาณ 8-9 เดือน ก็คือลองคิดๆว่า ถ้าลูกคลอดมาแล้วจะให้ลูกเรียนที่ไหน...”

ประเด็นที่ 4 แนวคิดต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 10 คน ต่างได้ให้ความสำคัญที่หลากหลาย โดยส่วนมากจะประกอบไปด้วยปัจจัยหลายๆด้านรวมกัน เริ่มจากสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 กล่าวว่า

“...เราจะพิจารณาในด้านของสิ่งแวดล้อมและวิถีการให้เด็กใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนที่สำคัญ เพราะเด็กกำลังจะเริ่มมีสังคมใหม่ๆนอกเหนือจากที่บ้าน รวมถึงความปลอดภัยของลูกก็สำคัญ...”

นอกจากนี้เรื่องบุคลากรก็มีความสำคัญต้องดูถึงความรู้ ความสามารถ ลักษณะนิสัย และการดูแลเอาใจใส่เด็กๆ รวมถึงหลักสูตรการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับเด็กในระดับปฐมวัย ดังผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ได้กล่าวถึงแนวคิดต่อการเลือกโรงเรียนไว้คือว่า

“...ต้องเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง มีคุณภาพมาตรฐานนะคะ มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ชัดเจน รวมทั้งมีบุคลากรที่เชื่อมั่น ได้อะนะคะ ว่ามีความรู้ความสามารถนะคะ ที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกของเราได้ รวมไปถึงจะต้องผลงานที่ค่อนข้างชัดเจนและก็พิสูจน์ได้...”

ประเด็นที่ 5 ความคาดหวังของผู้ปกครองเมื่อส่งลูกเข้าโรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องความคาดหวังเมื่อส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนไว้ อย่างแรกเลยก็คือการพัฒนาการที่ตามวัยที่เด็กพอจะเรียนรู้ได้ ทั้งด้านวิชาการ ความรู้ด้านทักษะการใช้ชีวิตในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นหรือพอช่วยเหลือตัวเองได้ในระดับหนึ่ง แต่สิ่งที่มีความสำคัญมากอีกอย่างเลยคงจะหนีไม่พ้นการที่ลูกๆอยากไปโรงเรียน ไม่กลัวการไปโรงเรียนและไปโรงเรียนอย่างมีความสุขสดใสตามวัยที่ควรจะเป็น โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2 กล่าวว่า

“...สิ่งที่คาดหวังมากที่สุดคือ ให้ลูกสามารถเข้ากับเพื่อนได้ เรียนและเล่นอย่างมีความสุข...”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 8 กล่าวเพิ่มเติมไว้คือว่า

“...ก็อยากให้ลูกแบบเหมือนมีพัฒนาการเป็นไปตามวัยของเค้าอะคะ เช่นอ่านออกเขียนได้อะ ไรยังเงี้ย แต่ก็อยากให้เค้ามีความสุขกับการเรียนด้วย...”

โดยผู้ปกครองก็ได้มองเห็นว่าการที่ลูกไปโรงเรียนอย่างมีความสุขนั้น ก็จะส่งผลให้ลูกนั้นมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆได้อย่างมีครบถ้วนสมบูรณ์ มีคุณภาพและเรียนรู้สิ่งต่างๆไปด้วยความสุข

ประเด็นที่ 6 การให้ความสำคัญกับด้านต่างๆในการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลาน

สำหรับการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลาน ผู้ปกครองก็ต้องศึกษาและให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องด้วยช่วงระดับปฐมวัยนั้น เป็นช่วงเวลาทองของเด็กๆที่จะได้ดักดวง

พัฒนาและเรียนรู้ อีกทั้ง โรงเรียนก็เปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองครั้งแรกในชีวิตของเด็กๆ ซึ่งก็ยังคง และยังคงดูแลตัวเองได้ไม่มากนัก เพราะฉะนั้นผู้ปกครองจึงต้องใส่ใจในการเลือกโรงเรียนในทุกๆ ด้าน เพื่อให้มั่นใจและไม่ต้องห่วงเมื่อต้องส่งลูกๆ ไปโรงเรียน ดังนั้นเริ่มจาก

a) ด้านสถานที่

เริ่มตั้งแต่ตัวอย่างเช่น การเดินทางสะดวก, สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน, ภายในห้องเรียนมีแสงสว่างและอากาศถ่ายเทสะดวกหรือความปลอดภัยภายในโรงเรียน โดยผู้ปกครองส่วนมากมองว่าการเดินทางสะดวกนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองได้ให้ความสำคัญมากที่สุด โดยผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 กล่าวว่า

“...ก็ควรจะไม่ไกลจนเกินไป เพราะว่าถ้าเด็กเสียเวลาไปกับการเดินทางมากละเค้าก็เพลีย มันก็อาจจะทำให้เค้าไม่ชอบการไปโรงเรียนหรือพัฒนาไม่เต็มที่ค่ะ...”

และผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5 กล่าวว่า

“...จริงๆ อันนี้ก็เลือกที่ๆ ใกล้บ้านอะนะค่ะ...”

b) ด้านบุคลากร

ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า อยากให้โรงเรียนมีบุคลากรทั้งเจ้าหน้าที่ คุณครูต้องมีประสบการณ์เพื่อที่จะเรียนรู้และเข้าใจเด็ก รวมถึงต้องมีความเมตตา กรุณา เอาใจใส่เด็กๆ ให้เป็นอย่างดีนอกจากนี้จำนวนคุณครูต้องมีเพียงพอกับจำนวนนักเรียนด้วย เพื่อที่จะได้ดูแลเด็กเล็กๆ ได้อย่างทั่วถึง ได้คอยดูแลพัฒนาการเด็กแต่ละคน ได้อย่างใกล้ชิด ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2 กล่าวว่า

“...คุณครูจะต้องมีจำนวนเหมาะสมและเพียงพอกับนักเรียน เพราะการที่มีครูเพียงพอจะสามารถดูแลลูกเราได้ทั่วถึง และสามารถเอาใจใส่ได้จริงๆ อะ แล้วครูจะต้องมีใจรักเด็กและมีประสบการณ์ในการดูแลเด็ก เพราะครูที่มีประสบการณ์จะสามารถเข้าใจ และรู้ว่าลูกต้องการอะไรและจะต้องมีวิธีกับเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับครูปฐมวัย...”

และได้เพิ่มเติมว่า

“...ครูก็เป็นส่วนสำคัญที่จะต้องคอยเป็นหูเป็นตาแทนผู้ปกครองอะค่ะ...”

c) ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน

ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนนั้น ก็ถือเป็นอีกหนึ่งด้านที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญมากเป็นอันดับต้นๆ โดยส่วนมากผู้ปกครองจะให้ความสนใจต่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ เพราะ

ภาษาอังกฤษก็มีความสำคัญมากต่อยุคสมัยนี้ ผู้ปกครองจึงเล็งเห็นและให้ความสนใจกันเป็นพิเศษที่อยากให้บุตรหลานได้เรียนกัน ซึ่งก็อยากให้ทางโรงเรียนมีการเรียนการสอนที่เรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆที่คุณครูได้ออกแบบมาให้สอดคล้องตามพัฒนาการของเด็กๆในแต่ละช่วงวัย โดยที่ไม่อยากให้เร่งหรือเน้นทางวิชาการมากเกินไป จนทำให้เด็กไม่สนุกที่จะไปโรงเรียน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2 กล่าวไว้ว่า

“...เน้นแบบ ให้ลูกมีการร่วมกิจกรรมและฝึกการใช้ภาษาอื่นๆ แต่จะต้องไม่เน้นจนทำให้ลูกเกิดความอึดอัดและไม่อยากเรียนค่ะ จะต้องเป็นการเรียนการสอนที่สนุกสนานมีการเล่นบวกกับการเรียนไปพร้อมๆกัน...”

d) ด้านบริการ

ผู้ให้ข้อมูลหลักได้มีความคิดที่หลากหลายแตกต่างกันไปเริ่มตั้งแต่ อาหารตรงตามโภชนาการ, อาหารและอุปกรณ์ถูกจัดเตรียมด้วยความสะอาดเพราะเด็กยังเล็กอยู่ โรงเรียนจึงควรดูแลอย่างใกล้ชิด อย่างอาหารที่ดีถูกหลักนั้นก็ช่วยส่งเสริมเด็กทั้งทางร่างกายและสติปัญญา ความสะอาดยังเป็นเรื่องที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ เพราะเด็กๆอยู่รวมกัน เล่นกัน ถ้าไม่สบายจะทำให้ติดกันได้ง่ายๆ รวมถึงเดี๋ยวนี้ก็มีโรคภัยต่างๆเกิดขึ้นมามากมาย เห็นได้จากคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ไว้ดังนี้

“...ที่สำคัญโรงเรียนจะต้องมีความสะอาด และก็มีมาตรฐานทำให้มั่นใจได้ว่าลูกเราไปโรงเรียนแล้วเนี่ย จะไม่มีโรคติดต่อที่ร้ายแรงกลับมาที่บ้านด้วย...”

นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังมองถึงเรื่องที่โรงเรียนต้องมีคือ ความเข้มงวดต่อการมารับมาส่งของผู้ปกครอง เพื่อความปลอดภัยกับเด็ก เพราะว่าสังคมเราสมัยนี้ค่อนข้างอันตราย ไม่สามารถไว้ใจใครได้ เด็กระดับปฐมวัยก็ยังเป็นเด็กเล็ก ถ้าปล่อยยให้ใครเข้ามา อาจทำให้เด็กถูกล่อลวงได้ง่ายตามที่ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6 ได้กล่าวว่า

“...อยากให้เข้มงวดอะค่ะ ในส่วนของการรับส่ง เพราะว่าทุกวันนี้ก็คือสังคมค่อนข้างอันตรายมากในเรื่องของตรงนี้จะค่ะ...”

e) ด้านชื่อเสียง

โดยผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดให้ความเห็นตรงกันว่าชื่อเสียงของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลาน โรงเรียนถ้ามีชื่อเสียงก็จะแสดงว่ามีการจัดการเรียนการสอนที่ดี มีมาตรฐาน ผู้ปกครองถึงได้ให้ความไว้วางใจได้ ตามที่ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4 กล่าวว่า

“...ด้านชื่อเสียงก็อยากให้ เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง เป็นที่น่าไว้วางใจได้...”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10 กล่าวว่า

“...ถ้าด้านชื่อเสียงของโรงเรียน ก็ดูจากการเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง และดูจากชื่อเสียงของศิษย์เก่าอะคะ...”

f) ด้านค่าใช้จ่าย

ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 10 คนโดยส่วนใหญ่มองว่า ด้านค่าใช้จ่ายก็ได้ให้ความสำคัญเหมือนกัน ถ้าโรงเรียนที่เราเลือกให้บุตรหลานนั้นตรงตามความต้องการ ทั้งสถานที่ หลักสูตรการเรียนการสอน และด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมกับสิ่งบุตรหลานจะได้รับนั้นสมเหตุสมผล ก็คิดว่าคุ้มค่าที่จะจ่ายเพื่อสิ่งที่ดีที่สุดในกับบุตรหลาน โดยผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6 กล่าวว่า

“...ส่วนด้านค่าใช้จ่ายก็ทำให้เหมาะสม คุ้มค่าที่สุดอะคะตรงนี้...”

ประเด็นที่ 7 โรงเรียนระดับปฐมวัยที่ดีที่สุดในความคิดของผู้ปกครอง

ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 10 คน ต่างได้ให้ความหมายของโรงเรียนระดับปฐมวัยที่ดีที่สุดในหลายๆปัจจัยรวมกัน แต่โดยส่วนมากก็จะมองเห็นตรงกันว่าโรงเรียนระดับปฐมวัยควรจะประกอบไปด้วย หลักสูตรการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย มีกิจกรรมส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆ คุณครูที่มีคุณภาพและให้ความเอาใจใส่ต่อเด็กๆบรรยากาศโดยทั่วไปต้องมีความปลอดภัยและมุ่งเน้นให้เด็กมีความพร้อมที่จะไปรู้ในทุกๆด้าน และที่สำคัญคือ เด็กจะต้องไปโรงเรียนอย่างมีความสุขซึ่งจะเห็นได้จากคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 กล่าวว่า

“...โรงเรียนปฐมวัยที่ดีที่สุดน่าจะเป็นโรงเรียนที่มีตั้งแต่แนวคิดของการบริหาร โรงเรียนของผู้บริหารที่จัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนปฐมวัยจริงๆนะคะ มีการจัดสภาพแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัย พัฒนาการให้ครบกับเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ไม่มุ่งเน้นให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นแต่เชิงวิชาการ เน้นเพียงแต่เพื่อให้เด็กสอบเข้าป.1 ได้เพียงอย่างเดียวอะคะ...”

และได้เพิ่มเติมว่า

“...มีบุคลากรครูที่มีความใส่ใจแล้วก็มีความรู้ด้านครูปฐมวัยจริงๆนะคะ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูกับผู้ปกครองเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ เป็นการสอนให้ มีการสอนให้เด็กเข้าสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ มีความปลอดภัยระหว่างที่ลูกอยู่ในโรงเรียนนะคะ พ่อแม่จะได้ไม่ต้องเป็นห่วง และสุดท้ายก็คือ ลูกต้องอยากไปโรงเรียนและก็มีความสุขทุกครั้งที่ได้ไปโรงเรียนอะคะ...”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9 กล่าวว่า

“...โรงเรียนปฐมวัยที่ดีที่สุดในความคิณณะคะ ก็จะคิดว่าน่าจะ ไม่นั่น
แนววิชาการมากจนเกินไปค่ะ เพราะว่าเด็กก็ยังไม่เลือกอยู่จะค่ะ บางทีเค้าไม่สามารถที่จะแบบเรียนรู้
หรือจดจำอะไร ได้มากขนาดนั้น อยากได้โรงเรียนนั้นมีสภาพแวดล้อมที่ดี สอนให้เด็กได้เรียนรู้ตาม
วัย เรียนรู้ที่จะอยู่กับผู้อื่นและก็มีครูที่เข้าใจและก็เอาใจใส่เด็กๆเป็นอย่างดีค่ะ...”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10 กล่าวว่า

“...โรงเรียนปฐมวัยที่ดีที่สุด ควรจะเป็น โรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้าน มีความ
ปลอดภัยในทุกด้าน สถานที่ไม่แออัด บรรยากาศร่มรื่นเหมาะกับการเรียนรู้ มีบรรยากาศของการใฝ่
เรียน เล็งเห็นและส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเด็กในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นคนตรี กีฬา ศิลปะ วิชาการ
และพร้อมที่จะดึงเอาศักยภาพสูงสุดออกมา มีกิจกรรมหลากหลายให้เด็กได้ฝึกการทำงานร่วมกัน ฝึก
การแก้ปัญหา และรับฟังความคิดเห็น ปลูกฝังมารยาทที่งดงามทางสังคม รวมถึงศีลธรรมจริยธรรม
และสุดท้ายค่าเรียนไม่แพงค่ะ...”

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับคุณครูระดับปฐมวัยจำนวน 5 คนสามารถแบ่งการสัมภาษณ์
ได้ 6ประเด็นการนำเสนอ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความสำคัญของการศึกษาระดับปฐมวัย

ประเด็นที่ 2 การศึกษาหรือพัฒนาการที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย

ประเด็นที่ 3 แนวคิดของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนที่ส่งผลต่อเด็กปฐมวัย

ประเด็นที่ 4 มุมมองคุณครูต่อแนวคิดของผู้ปกครองที่ให้ความสำคัญกับด้านต่างๆใน
การเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลาน

ประเด็นที่ 5 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนเพื่อทำให้โรงเรียนเป็นตัวเลือกโรงเรียนที่ดี
ที่สุดในความคิณคของผู้ปกครอง

ประเด็นที่ 6 โรงเรียนระดับปฐมวัยที่ดีที่สุดในความคิณคของคุณครูปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและสรุปข้อมูลจัดแบ่งตามแต่ละประเด็นเพื่อให้สามารถเข้าใจ
ถึงแนวคิด ทศนคติและความสอดคล้องระหว่างแนวความคิดของคุณครูระดับปฐมวัยกับผู้ปกครอง
ต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยในกับบุตรหลาน ซึ่งสามารถอธิบายประเด็นต่างๆได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ความสำคัญของการศึกษาระดับปฐมวัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ทั้ง 5 คน ได้ให้ความเห็นต่อความสำคัญของการศึกษา
ระดับปฐมวัยไว้ว่า เด็กปฐมวัยเป็นเด็กที่อยู่ในช่วงแห่งการเริ่มต้นของการพัฒนา ตักดวงและเรียนรู้
สิ่งต่างๆได้อย่างรวดเร็วที่สุด เนื่องจากเซลล์สมองมีการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้เด็กมีความสามารถที่

จะเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย เพื่อเป็นการสร้างรากฐานที่สำคัญและพัฒนาต่อไปได้ในอนาคต ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2 กล่าวว่า

“...ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่มีการพัฒนาการด้านสมอง และการเรียนรู้อย่างรวดเร็วที่สุด เป็นช่วงที่ต้องการการปลูกฝังดูแลเป็นพิเศษ เพื่อจะได้เป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ และการพัฒนาตลอดชีวิต ให้เติบโตเป็นเด็กฉลาดและประสบความสำเร็จในชีวิตคะ...”

ประเด็นที่ 2 การศึกษาหรือพัฒนาการที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 5 คน ต่างให้ความสำคัญและเห็นตรงกันในทิศทางเดียวกันว่า การศึกษาหรือพัฒนาการที่สำคัญสำหรับเด็กนั้น สำคัญทุกด้านต้องมาพร้อมกันทั้ง 4 ด้าน นั่นก็คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และคุณครูก็ควรจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทุกๆ ด้านไปพร้อมๆ กัน เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นวัยทองที่พร้อมจะเรียนรู้มากที่สุด ซึ่งจากคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3 กล่าวว่า

“...โดยส่วนตัวคิดว่า มีความสำคัญทั้ง 4 ด้าน ทั้งทางกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาอะคะ ที่เด็กทุกคนต้องได้รับการพัฒนาควบคู่กัน...”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4 กล่าวว่า

“...ในฐานะครูปฐมวัยนะคะ คิดว่าการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย มีความสำคัญมากนะคะ เพราะว่า เมื่อเด็กเนี่ยเค้าเติบโตมาในครอบครัวที่แตกต่างกัน การเข้ามาอยู่ในโรงเรียนระดับปฐมวัยก็เป็นการที่ให้ได้รู้จักการปรับตัวนะคะ เข้าสู่อารมณ์นะคะ การได้รู้จักเพื่อน การได้รู้จักคุณครู การได้รู้จักสภาพแวดล้อม สิ่งต่างๆ ซึ่งการศึกษาหรือการพัฒนาเนี่ยของเด็กปฐมวัยไม่ได้มีด้านใดด้านนึงสำคัญ ทุกด้านสำคัญเท่ากันหมดนะคะ ไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญาหรือว่าด้านร่างกายก็ตามนะคะ ซึ่งคุณครูเนี่ย ก็จะพัฒนาการละก็ส่งเสริมให้กับเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้านอะคะ...”

ประเด็นที่ 3 แนวคิดของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนที่ส่งผลต่อเด็กปฐมวัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 5 คน มีความคิดที่ค่อนข้างเห็นตรงกันว่าการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองนั้นมีความสำคัญต่อบุตรหลาน เพราะถ้าผู้ปกครองเลือกโรงเรียนที่ดี มีคุณภาพ มีการจัดการเรียนการสอนที่ดี รวมถึงบุคลากรและสถานที่ที่เหมาะสม ทุกอย่างก็ล้วนเป็นสิ่งที่สามารถส่งเสริม พัฒนาเด็กวัยนี้ให้มีคุณภาพและศักยภาพของเด็กออกมาได้อย่างเต็มที่ที่สุด เพื่อที่จะเป็นพื้นฐานที่มั่นคงต่อไปในอนาคต โดยผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 กล่าวว่า

“...การเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง มีความสำคัญมากเช่นกันเพราะเด็กวัยนี้จะซึมซับประสบการณ์ต่างๆที่โรงเรียนจัดให้ ถ้าเลือกโรงเรียนดี ครูสอนที่ดี ผู้ปกครองติดตามดูแลเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการที่ดีในอนาคตคะ...”

ประเด็นที่ 4 มุมมองคุณครูต่อแนวคิดของผู้ปกครองที่ให้ความสำคัญกับด้านต่างๆในการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลาน

สำหรับการเลือกโรงเรียนให้กับบุตรหลานในระดับปฐมวัยนั้น ผู้ปกครองก็ได้มองถึงความสำคัญในด้านต่างๆที่หลากหลาย โดยผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนมากได้ให้ความสำคัญประกอบด้วยหลายด้านรวมกันเริ่มจากการจัดการเรียนการสอนที่สมวัย ความปลอดภัยที่ครอบคลุม เพราะเด็กปฐมวัยยังเล็กอยู่มาก จึงต้องเข้มงวดในส่วนนี้ โดยต้องมีบุคลากรที่ดูแลเอาใจใส่เด็กๆทั้งทางกายและจิตใจด้วยความรักรวมถึงอุปกรณ์สื่อการสอนที่เพียงพอ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5 กล่าวไว้ว่า

“...ส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะมองหาโรงเรียนที่มีคุณภาพ สอนดี มีความพร้อม มีความปลอดภัย ทั้งภายในภายนอก...”

ประเด็นที่ 5 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนเพื่อทำให้โรงเรียนเป็นตัวเลือกโรงเรียนที่ดีที่สุดในการเลือกของผู้ปกครอง

ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 5 คน ส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นว่าควรมีการดูแลและพัฒนาโรงเรียนใน 2 เรื่องหลักๆ เรื่องแรกในส่วนของพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่ต้องการพัฒนาคุณภาพ และจัดการศึกษาให้เด็กมีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายจากสื่อการสอนที่มีความเพียงพอ รวมถึงเทคนิคที่ทันสมัย และที่ขาดไม่ได้เรื่อง คือด้านบุคลากรต้องมีความพร้อมทั้งด้านความรู้ อารมณ์และต้องมีจิตวิทยาต่างๆในการใช้สื่อสารกับเด็กโดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 กล่าวว่า

“...โรงเรียนควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสร้างศรัทธาให้กับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ...”

ประเด็นที่ 6 โรงเรียนระดับปฐมวัยที่ดีที่สุดในการเลือกของคุณครูปฐมวัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 5 คน ต่างได้ให้ความหมายของโรงเรียนระดับปฐมวัยที่ดีที่สุดที่หลากหลายปัจจัยรวมกัน แต่โดยส่วนมากก็จะมองเห็นตรงกันว่าโรงเรียนระดับปฐมวัยควรจะประกอบ

ไปด้วยความพร้อมทางการเรียนการสอน การบริหารจัดการที่ดี ความปลอดภัยของสถานที่ทั้งภายในห้องเรียนและบริเวณรอบๆ โรงเรียน และบุคลากรที่พร้อมจะดูแลเด็กๆ ด้วยหัวใจซึ่งจะเห็นได้จากคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3 กล่าวว่า

“...โรงเรียนต้องมีการบริหารจัดการด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาการของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งทางด้านความปลอดภัยความพร้อมของครูผู้สอนสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และการจัดกิจกรรมที่เสริมพัฒนาการเรียนรู้ค่ะ...”

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5 กล่าวว่า

“...มีความพร้อมและเหมาะสมทุกอย่าง ทั้งอาคารสถานที่ สื่ออุปกรณ์พร้อมเพรียง บุคลากรมีความสมบูรณ์ทั้งคุณวุฒิ วิทยุฒิ ใจดีรักเด็ก อย่างแท้จริง เพราะลูกใครไม่สำคัญ ศิษย์นั่นนั่นคือลูก ฟุ่มฟู่รักพันผูก สอนลูกเป็นคนดีครับ...”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ทางผู้วิจัยได้ทำวิจัยเรื่อง “ทัศนคติต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลจากการศึกษาเอกสารบทความต่างๆ โดยข้อมูลที่ได้มาจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เป็นผู้ปกครองที่มีบุตรหลานตั้งแต่ตั้งครรภ์ จนถึงอายุ 6 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 10 คนและคุณครูระดับปฐมวัยจำนวน 5 คนเพื่อศึกษาถึงทัศนคติและความต้องการของผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลงานวิจัยรวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้ที่ได้อ่านงานวิจัยฉบับนี้สามารถนำไปปรับใช้พัฒนาหรือต่อยอดให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไปในอนาคตผู้วิจัยได้สรุปผลงานวิจัยรวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ ได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. การอภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ปกครองที่มีบุตรหลานตั้งแต่ตั้งครรภ์ จนถึงอายุ 6 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 10 คน คุณครูระดับปฐมวัยจำนวน 5 คนและข้อมูลเชิงสถิติจากการค้นคว้าข้อมูลต่างๆ พบว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะกับเด็กปฐมวัยที่ถือเป็นวัยทองของชีวิต ระบบการทำงานของเซลล์สมองกำลังเติบโตอย่างเต็มที่และพัฒนาอย่างรวดเร็ว ซึ่งการพัฒนาทางสมองของเด็กนั้น นอกจากครบถ้วนแล้ว โรงเรียนที่เปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองก็มีความสำคัญไม่ต่างกัน เพราะการที่เด็กจะมีพัฒนาการที่ดีได้นั้นก็มาจากการกระตุ้นของสภาพแวดล้อม การเลี้ยงดู การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดก็จะทำให้มีโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาอย่างครบทุกด้าน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่เด็กในวัยนี้ควรได้รับการปูพื้นฐานให้ครบทั้ง 4

ด้าน คือร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเพื่อเป็นการวางรากฐานที่ดีในอนาคตและมีความมั่นคงที่จะพัฒนาชีวิตในขั้นต่อไปอย่างมีคุณภาพ

ดังนั้น การที่ผู้ปกครองเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาของบุตรหลานแล้วจึงได้มีการเตรียมการหาข้อมูลเตรียมความพร้อมตั้งแต่เนิ่นๆเพื่อหาสิ่งที่ดีที่สุดให้กับบุตรหลาน โดยสิ่งที่ผู้ปกครองและคุณครูปฐมวัยให้แนวคิดเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนเพื่อให้ได้โรงเรียนปฐมวัยที่ดีที่สุดให้กับเด็กๆนั้น เริ่มที่หลักสูตรการเรียนการสอนที่ต้องมีความพร้อมและเหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงวัย มีการเพิ่มประสบการณ์ด้วยการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย บุคลากรมีส่วนสำคัญที่ต้องดูแลเอาใจใส่เด็กอย่างใกล้ชิดด้วยความรัก เพราะเด็กปฐมวัยยังดูแลตัวเองได้ไม่เต็มที่จึงรวมถึงความสะอาดและความปลอดภัยภายในโรงเรียนด้วยที่สำคัญ สุดท้ายสิ่งที่ผู้ปกครองก็ให้ความสนใจก็คือการเดินทางที่ไม่อยากให้ไกลไป เพราะจะทำให้เด็กเดินทางเหนื่อย เพลียอาจจะทำให้เด็กไม่อยากเดินทางไปโรงเรียนแล้วยังส่งผลให้เด็กเรียนรู้อย่างไม่เต็มศักยภาพอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ขาดไม่ได้เลยในการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลานนั้น คงจะหนีไม่พ้นการเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมกับบุตรหลาน เพื่อที่เวลาเด็กไปโรงเรียนแล้วมีความสุข พร้อมที่จะรับการพัฒนาด้านเต็มศักยภาพและมีพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย นั่นก็เพียงพอที่ทำให้ผู้ปกครองและคุณครูพึงพอใจและมีความสุขไปพร้อมกับเด็ก ๆ ด้วย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึงทัศนคติต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลทางผู้วิจัยนำประเด็นสำคัญมาอภิปรายได้ดังนี้

แนวคิดของผู้ปกครองต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลานจะครอบคลุมด้วยหลายปัจจัย แต่ที่ให้ความสำคัญอันดับต้นๆเลย ก็คือหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ต้องมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวีรย์ จันทร์ฉารัม (2554) ที่ได้ศึกษาการเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในเครือจิมโบรีเพลย์แอนด์มิวสิกพบว่า ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ ทั้งนี้ อาจเพราะผู้ปกครองย่อมต้องการสิ่งที่ดีที่สุดให้กับบุตรหลาน และจะได้มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ตามวัยในช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในชีวิตของการเรียนรู้

นอกจากนี้ด้านบุคลากรก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลาน โดยผู้ปกครองมองว่าคุณครูเป็นผู้ที่ดูแลและเป็นแบบอย่างใกล้ชิดกับเด็ก เพราะฉะนั้นคุณครูนอกจากมีหน้าที่ดูแลเอาใจใส่เด็กด้วยจิตใจเมตตาแล้วยังต้องมีความรู้

ความสามารถในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้กับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณรดี บุญทน (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมปลาย ในอำเภอเมืองจังหวัดลำปางพบว่า ผู้บริหารและคุณครูผู้สอนควรมีความน่าเชื่อถือและมีความชำนาญในการสอนสาขาที่สอน อย่างเด็กปฐมวัยคุณครูผู้ดูแลก็ควรจบทางสาขานี้โดยตรง เพื่อที่จะได้มีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจในตัวเด็กอย่างแท้จริง เด็กนั้นก็จะได้รับการส่งเสริมเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่ออกมาได้มากที่สุด

5.3 ข้อเสนอแนะของงานวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลานนั้น มาจากหลากหลายปัจจัยแตกต่างกันไปแต่ละบุคคล โดยจะเลือกโรงเรียนที่มีความเหมาะสมกับความต้องการและเป้าหมายที่วางไว้ เพราะเด็กแต่ละคนนั้นมีลักษณะและพัฒนาการที่ต่างกันไป ดังนั้น โรงเรียนระดับปฐมวัยควรมีแนวทางในการบริหารจัดการให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองได้ครบทุกด้าน

2. จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนปฐมวัยเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของบุตรหลานที่ผู้ปกครองให้ความไว้วางใจเพื่อฝากชีวิตและพื้นฐานที่สำคัญไว้กับ โรงเรียนและคุณครู ดังนั้น โรงเรียนควรให้ความใส่ใจและมีความเข้มงวดในการเลือกคุณครูระดับปฐมวัยมาดูแลเด็กๆ เช่น คุณครูควรเป็นคุณครูที่จบทางด้านปฐมวัยโดยตรง มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการสื่อสารและดูแลเด็กๆ เพราะคุณครูถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ปกครองให้ความสนใจ รวมถึงบรรยากาศภายในโรงเรียนนั้น นอกจากมีความปลอดภัยและมีความสะอาดแล้ว โรงเรียนควรสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เกิดการพัฒนา ใฝ่เรียนใฝ่รู้ได้เสมอ โดยที่เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆผ่านกิจกรรมรอบๆตัว นอกจากนี้เด็กได้ฝึกทักษะในด้านต่างๆผสมผสานกับการใช้ชีวิตแล้ว สิ่งสำคัญที่สุดคือ เด็กมีความสุขพร้อมที่จะเรียนรู้และสามารถดึงศักยภาพของตัวเองออกมาได้อย่างเต็มที่

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การทำวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างภายในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ผู้สนใจอาจทำการศึกษาเพิ่มเติมกลุ่มตัวอย่างพื้นที่จังหวัดอื่นในประเทศไทยเพื่อให้ได้ทราบถึงแนวความคิดของผู้ปกครองที่หลากหลายและได้ข้อมูลที่

ครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ให้กับผู้ปกครองหรือโรงเรียนที่เข้าถึงและตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้บทความ งานวิจัย ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth interview)เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปควรทำวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงความต้องการ และทัศนคติของผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพมหานคร. กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การศึกษาปฐมวัย. เข้าถึงได้จาก:

<https://www.gotoknow.org/posts/117132> (29มกราคม 2559).

ขวัญใจ จริยาทัศน์กร. (2551). บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กปฐมวัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ครูบ้านนอก.คอม. (2552). ปรัชญาและปรัชญาการศึกษา. เข้าถึงได้จาก:

<http://www.kroobannok.com/article-19891->

[%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B2.html](http://www.kroobannok.com/article-19891-%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B2.html) (6 กุมภาพันธ์ 2559).

เจนเนตร คุษี. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกโรงเรียนระดับประถมศึกษาของผู้ปกครองตำบลท่าโพ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร. คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

คุษฎีจิรฉัตรมงคล. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกให้บุตรศึกษาในระดับอนุบาลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย. คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทิตนาแหมมณีและคณะ. (2536). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีไทย. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่งานวิจัยฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- นิติธร ปิลวาสน์. (ม.ป.ป.).ความคาดหวังของผู้ปกครองเมื่อส่งลูกเข้าโรงเรียนอนุบาล(Expectations of Parents When Enrolling Their Children in Kindergartens). เข้าถึงได้จาก:
<http://taamkru.com/th/%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%84%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%9B%E0%B8%81%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%AA%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%A5%E0%B8%B9%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%B8%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%A5/>(30มกราคม 2559).
- บ้านจอมยุทธ. (ม.ป.ป.). ปรัชญาการศึกษา. เข้าถึงได้จาก:
http://www.baanjomyut.com/library_2/extension-2/theory_of_the_nature_of_knowledge/03.html (6กุมภาพันธ์ 2559).
- ผู้จัดการออนไลน์. (2552). เลือกโรงเรียนอนุบาลแบบไหนดี?/Mother&Care. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:
<http://www.manager.co.th/Family/ViewNews.aspx?NewsID=9520000136082> (30มกราคม 2559).
- พิริยะ แจ่มไต้และภรณ์ชฎเกียรติินาวิน. (2557). ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม. เข้าถึงได้จาก:
<http://gegerggggggg.blogspot.com/>(11 กุมภาพันธ์ 2559).
- มันนี่จี๊เต. (2555). จิตวิทยาสำหรับครู. เข้าถึงได้จาก:
http://konniana.blogspot.com/2012/08/blog-post_11.html (12 กุมภาพันธ์ 2559).
- มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก. (2557). เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูบุตรมิติใหม่เพื่ออนาคตเด็กไทย. เข้าถึงได้จาก: <http://www.iamchild.org/> (22 มกราคม 2559).
- ยูนิเซฟไทยแลนด์. (2552). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. เข้าถึงได้จาก:
http://www.unicef.org/thailand/tha/education_6555.html (5 กุมภาพันธ์ 2559).
- เยาวพาเดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- รุ่ง แก้วแดง. (2540). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- ไรซ์ไทยแลนด์. (2553). รายละเอียดโครงการลดความเหลื่อมล้ำด้วยการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ. เข้าถึงได้จาก:<http://riece.org/about/>(22 มกราคม 2559).
- ลำดวน คัฒมารศรี. (ม.ป.ป.).ความหมายและความสำคัญของเด็กปฐมวัย.เข้าถึงได้จาก:
http://www.e-child-edu.com/youthcenter/forum/post_detail/269(30 มกราคม 2559).
- วรรณวีรย์ จันทร์ฉายรัศมี. (2554). การเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในเครืออิมโบรีเพลย์แอนดัมิวสิก. ปรินูญามหาบัณฑิต, สาขาการศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิกิพีเดีย. (2555). ทฤษฎีการเรียนรู้.เข้าถึงได้จาก:
<http://th.wikipedia.org/wiki/ทฤษฎีการเรียนรู้>(11 กุมภาพันธ์ 2559).
- วิชัยตันศิริ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาไทย. เข้าถึงได้จาก:
<http://www.moe.go.th/hp-vichai/ex-prb01.htm> (23มกราคม 2559).
- สนุก.คอม. (ม.ป.ป.). ผู้ปกครอง. เข้าถึงได้จาก:
<http://dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute/%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%9B%E0%B8%81%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%87> (5 กุมภาพันธ์ 2559).
- อากาลักษณ์ จารุญานาม. (ม.ป.ป.).เลือกโรงเรียนประถม (Choosing primary school). เข้าถึงได้จาก:
<http://taamkru.com/th/%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%96%E0%B8%A1/#article102>(30 มกราคม 2559).
- อรุณชาติ บุญทน. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมปลายในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- Heckman, J. J. (2008). “The Case for Investing in Disadvantaged Young Children.”. Mimeo University of Chicago.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมประเด็นและปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์โดยเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถเล่าเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างละเอียดและเกิดการยืดหยุ่นในการสัมภาษณ์ โดยมีแนวคำถามดังนี้

1. คำถามสำหรับผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเริ่มตั้งแต่ตั้งครรภ์ จนถึง 6 ปี
 - 1.1 ผู้ปกครองได้มีการหาข้อมูลในการเลือกโรงเรียนอย่างไรบ้าง
 - 1.2 ผู้ปกครองคิดว่าการศึกษามีความสำคัญต่อบุตรหลานอย่างไรบ้าง
 - 1.3 ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาของลูกเมื่อไหร่
 - 1.4 เคยมีประสบการณ์หรือได้ยินประสบการณ์จากคนอื่นต่อการเลือกโรงเรียนให้ลูกอย่างไรบ้าง แล้วส่งผลต่อทัศนคติของเราไหม
 - 1.5 มีแนวคิดต่อการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยของลูกอย่างไรบ้าง
 - 1.6 ความคาดหวังของผู้ปกครองเมื่อส่งลูกเข้าโรงเรียนเป็นอย่างไรบ้าง
 - 1.7 ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับสิ่งใดมากที่สุดในการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลาน
 - a) ด้านสถานที่
 - b) ด้านบุคลากร
 - c) ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน
 - d) ด้านบริการ
 - e) ด้านชื่อเสียง
 - g) ด้านค่าใช้จ่าย
 - 1.8 ในฐานะผู้ปกครองคิดว่าโรงเรียนระดับปฐมวัยที่ดีที่สุดในความคิดเป็นอย่างไร
2. คำถามสำหรับคุณครูระดับปฐมวัย
 - 2.1 ในฐานะคุณครูคิดว่าการศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญต่อเด็กอย่างไรบ้าง
 - 2.2 การศึกษาหรือพัฒนาการด้านใดสำคัญที่สุดสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.3 การเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองมีส่วนต่อพัฒนาการเด็กมากน้อยเพียงใด
 - 2.4 ในฐานะคุณครูคิดว่าผู้ปกครองควรให้ความสำคัญกับด้านใดมากที่สุดในการเลือกโรงเรียนระดับปฐมวัยให้กับบุตรหลาน
 - 2.5 ในฐานะคุณครูเราจะสามารถตอบสนองความคาดหวังของผู้ปกครองได้อย่างไรบ้าง

2.6 โรงเรียนควรมีการจัดการอย่างไรถึงจะทำให้โรงเรียนเราเป็นตัวเลือกโรงเรียนที่ดีที่สุดที่ผู้ปกครองต้องการได้บ้าง

2.7 โรงเรียนระดับปฐมวัยที่ดีที่สุดที่คุณคิดของคุณครูเป็นอย่างไร

